

SINTEZA

la proiectul de lege privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență (număr unic 744/MDED/CConc/2026)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Oficiul Avocatului Poporului (Ombudsman) Scr. Nr. 04-3/55-1958 din 29.07.2026	1	Lipsa de obiecții	Se acceptă
Curtea de Apel Centru Scr. Nr. 4-35/3-1608 din 29.07.2026	1.	La scrisoarea nr. DGPȘG-2669 -18-69- 1768 expediată prin email la 21 iulie 2026 (înregistrată cu nr. 17203e) cu privire la proiectul de lege privind acțiunile de despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență, nr. unic 744/MDED/CConc/2026 Curtea de Apel Centru Vă informează că susține proiectul legii cu unele obiecții referitor la art. 4 al. (1) din proiectul de lege, prin care se propune atribuirea în competența Curții de Apel Centru a litigiilor ce decurg din repararea prejudiciului cauzat ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență. Curtea își exprimă dezacordul conceptual și juridic la prevederile proiectului care stabilesc această competență, din considerentele ce urmează. În primul rând, atribuirea directă a acestor litigii Curții de Apel limitează, dreptul cetățenilor la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului deoarece justițiabilul pierde o cale de atac ordinară (dreptul de a contesta decizia la apel), hotărârea devenind practic definitivă și pasibilă doar de recurs la Curtea Supremă de Justiție, ceea ce restrânge dreptul la apărare. În al doilea rând, conform normelor actuale ale Codului de procedură civilă al Republicii Moldova (Titlul I, Capitolul IV privind	Nu se acceptă Lipsa căii ordinare de apel în litigiile de natură civilă nu constituie, prin ea însăși, o încălcare a art. 6 CEDO, întrucât dreptul la apărare este asigurat la fiecare etapă a procesului, inclusiv în cadrul căii de atac prevăzute de lege – recursul. Argumentul privind caracterul

	competența jurisdicțională), judecătoriale (instanțele de fond) dețin competența materială generală pentru judecarea tuturor cauzelor civile în prima instanță, cu excepțiile expres prevăzute de lege. Subsidiar, litigiile privind repararea prejudiciilor (materiale sau morale, delictuale ori contractuale) sunt acțiuni civile patrimoniale sau nepatrimoniale clasice. Astfel că, transferarea acestora la o instanță superioară (curtea de apel) distorsionează întreaga arhitectura a competenței materiale generale stipulată în CPC și transformă în mod artificial Curtea într-o instanță de fond. În al treilea rând, încărcarea Curții de Apel Centru cu atribuții de primă instanță pentru această categorie de litigii, va deregla funcția de bază, cea de control judiciar prin apel. De asemenea, din perspectiva Legii nr. 87/2011 și a standardelor CEDO, concentrarea unor litigii de drept comun direct la nivelul curților de apel contravine principiului proximității justiției față de cetățean. Contrar argumentelor autorului proiectului legii, privind natura complexă a acestor acțiuni și necesitatea de a se asigura o pregătire specifică a judecătorilor considerăm că, competența materială nu se stabilește în funcție de nivelul de dificultate perceput al unei cauze, ci după gradul de jurisdicție. Pentru a asigura specializarea judecătorilor, soluția nu este mutarea dosarelor la o instanță superioară, ci crearea de complete specializate în cadrul judecătoriilor de fond, așa cum permite deja legislația. În același timp judecătorii de fond examinează, zilnic cauze cu un grad înalt de complexitate (litigii comerciale de milioane de lei, litigii transfrontaliere, falimente). Litigiile privind repararea prejudiciului nu prezintă elemente de extraneitate sau de proceduri care să depășească competența funcțională a unei instanțe de fond. Mai mult, din moment ce fapta ilicită este deja stabilită cu caracter de certitudine de către autoritatea administrativă (și confirmată, eventual, de Curtea de Apel), instanța investită cu acțiunea în despăgubire nu mai reanalizează, piața sau existența cartelului. Sarcina ei este strict civilă: calcularea	general al competenței judecătoriilor în materie civilă, prevăzut de art. 33¹ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003 nu poate fi reținut, întrucât norma menționată permite instituirea unor derogări prin lege. Astfel, atribuirea în competența Curții de Apel Centru a acțiunilor în despăgubire izvorâte din încălcarea legislației în materie de concurență urmărește asigurarea unui grad adecvat de specializare a instanței în examinarea unei categorii de litigii cu un caracter juridic și economic complex, care ar putea implica și elemente de extraneitate, precum și formarea și consolidarea unei practici judiciare uniforme în materia acțiunilor private în domeniul concurenței. Subsidiar, asigurarea unei pregătiri specializate a judecătorilor care vor examina asemenea acțiuni, având în vedere particularitățile acestora, la o singură instanță ar permite acumularea unei expertize judiciare specializate și ar contribui la aplicarea uniformă și previzibilă a normelor în materia concurenței în acord cu jurisprudența aplicabilă a Curții de Justiție a Uniunii Europene și a altor instrumente de interpretare ale
--	--	---

		prejudiciului, analiza lanțului de distribuție și stabilirea legăturii de cauzalitate, aceasta fiind competența clasică a unei instanțe de drept comun, nu a uneia de control administrativ. Iar cu privire la asigurarea unei abordări instituționale și jurisdicționale unitare a litigiilor generate de aplicarea legislației în materie de concurență precizăm că, chiar și în ipoteza în care legiuitorul ar atribui competența de examinare a contestațiilor împotriva deciziilor administrative ale Consiliului Concurenței în competența Curții de Apel, acest fapt nu poate servi sub nicio formă drept argument sau precedent pentru a atribui în competența Curții de Apel și litigiile privind repararea prejudiciilor generate de încălcarea legislației concurențiale deoarece cele două categorii de acțiuni au o natură juridică complet diferită, fiind guvernate de principii și proceduri distincte cu standarde diferite de probațiune. Se precizează că, dreptul Uniunii Europene nu impune statelor membre o anumită instanță care să judece acțiunile în despăgubiri. El lasă acest aspect în grija autonomiei procedurale a fiecărui stat, singura obligație a statelor este să garanteze că regulile naționale nu fac practic imposibilă sau excesiv de dificilă obținerea despăgubirilor (principiul eficacității) și nu sunt mai puțin favorabile decât cele aplicabile acțiunilor interne similare (principiul echivalenței).	instituțiilor Uniunii Europene. Astfel, studiul publicat de Comisia Europeană - <i>Study on judges' training needs in the field of European competition law</i>¹ -, care evidențiază necesitatea de a se asigura o pregătire specifică a judecătorilor care instrumentează cazuri întemeiate pe încălcarea normelor europene de concurență. O astfel de pregătire ar fi dificil de realizat în situația în care, pentru acțiunile în despăgubire în cazurile de încălcare atât a regulilor naționale, cât și a celor europene de concurență, instanța competentă ar fi stabilită potrivit dreptului comun la nivelul judecătoriilor. Prin urmare, determinarea Curții de Apel Centru ca instanță competentă reprezintă o opțiune, care nu este impusă expres, dar nici exclusă de dreptul Uniunii Europene, fiind propusă ca soluție viabilă dictată de necesitatea specializării și a asigurării unei practici judiciare uniforme în materia acțiunilor private în domeniul concurenței, inclusiv în cazul acțiunilor înaintate în lipsa unei constatări prealabile a
--	--	--	---

¹ https://www.academia.edu/74847486/Study_on_judges_training_needs_in_the_field_of_European_competition_law_final_report#outer_page_14

			încălcării de către o autoritate de concurență. Important este de menționat și faptul că stabilirea competenței în această materie în favoarea Curții de Apel Centru nu va determina, în mod automat și inevitabil, o încărcare semnificativă a instanței cu această categorie de litigii. Astfel de cauze nu vor apărea, cel puțin într-o primă etapă, într-un număr considerabil, fapt confirmat și de experiența altor state. Spre exemplu, experiența României, unde cadrul normativ privind acțiunile în despăgubire în materia încălcării legislației concurenței a fost instituit prin Ordonanța de urgență nr. 170 din 14 octombrie 2020, indică faptul că asemenea litigii nu au generat, cel puțin până în prezent, un volum semnificativ de cauze de natură să conducă la o suprasolicitare a instanțelor. Adițional, principiul proximității justiției față de cetățean nu instituie o interdicție absolută privind atribuirea prin lege a unor categorii determinate de litigii în competența unei instanțe de nivel superior. Respectiv, atribuirea acestor litigii în competența Curții de Apel Centru nu
--	--	--	---

			poate fi considerată, prin ea însăși, drept contrară principiului proximității justiției sau standardelor CEDO, în măsura în care sunt asigurate accesul efectiv la justiție și dreptul la un proces echitabil al întreprinderilor în materie civilă.
Consiliul Superior al Magistraturii Scr. Nr. 2067_/i din 05.08.2026	1.	Consiliul Superior al Magistraturii susține, în principiu, obiectivul proiectului, în măsura în care acesta urmărește instituirea unui mecanism juridic special pentru repararea prejudiciilor cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență și asigurarea exercitării efective a dreptului persoanelor prejudiciate de a solicita despăgubiri în fața instanțelor judecătorești. Prin urmare, Consiliul Superior al Magistraturii avizează proiectul cu următoarele obiecții și propuneri.	Se acceptă
	2.	Cu referire la art. 4 alin. (1) — O observație distinctă vizează art.4 alin.(1) din proiect, prin care competența de examinare în primă instanță a acțiunilor în despăgubire este atribuită exclusiv Curții de Apel Centru. Consiliul Superior al Magistraturii consideră necesară reconsiderarea acestei soluții, întrucât concentrarea tuturor cauzelor la nivelul unei singure instanțe nu este justificată suficient în Nota de fundamentare și poate îngreuna accesul la justiție al persoanelor aflate în circumscripțiile altor curți de apel. În vederea asigurării unui acces mai facil la justiție, a respectării principiului proximității și a distribuirii echilibrate a cauzelor între instanțele de același nivel, se propune ca examinarea în primă instanță a acțiunilor în despăgubire să fie atribuită curților de apel competente	Nu se acceptă Atribuirea competenței la Curtea de Apel Centru este justificată prin necesitatea specializării judecătorilor și a asigurării unei practici judiciare uniforme în materia acțiunilor private în domeniul concurenței, inclusiv în cazul acțiunilor înaintate în lipsa unei constatări prealabile a încălcării de către o autoritate de concurență. Totodată, principiul proximității justiției nu are caracter absolut și nu

		teritorial, potrivit regulilor stabilite de Codul de procedură civilă. În consecință, art.4 alin. (1) din proiect se propune a fi reformulat după cum urmează: „(1) Acțiunile în despăgubire se examinează în primă instanță de curtea de apel competentă teritorial, potrivit regulilor de competență stabilite de Codul de procedură civilă.”	excluse instituirea prin lege a unei competențe speciale, atunci când aceasta este justificată de particularitățile litigiilor. Distribuirea competenței între mai multe curți de apel ar putea conduce la practici judiciare divergente într-un domeniu specializat, în timp ce concentrarea cauzelor ar permite acumularea expertizei judiciare și aplicarea uniformă și previzibilă a legislației în materie de concurență.
	3.	Cu referire la art. 4 alin. (2) — Potrivit art.5 din Legea taxei de stat nr. 213/2023, scutirile de taxa de stat și de taxa de timbru sunt stabilite în anexa nr.2 la lege. Pentru a evita existența unor reglementări paralele și eventuale dificultăți la primirea cererilor, proiectul trebuie să includă modificarea corespunzătoare a anexei nr.2 la Legea nr.213/2023. Totodată, autorul trebuie să precizeze dacă intenția normativă privește numai taxa de stat sau și taxa de timbru. Nota de fundamentare utilizează noțiunea mai largă de „taxe judiciare”, în timp ce norma proiectată se referă exclusiv la taxa de stat.	Se acceptă Art. 4 alin. (2) a fost completat cu “dar se achită taxa de timbru”. Referitor la modificarea anexei nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023, Consiliul Concurenței va înainta Ministerului Justiției propunerea de modificare și a revizuit, în acest sens, Nota de fundamentare.
	4.	Cu referire la art. 5-art. 7 — Aceste articole transpun un mecanism probatoriu nou pentru dreptul procesual civil național. Noțiunea de „divulgare a probelor” trebuie definită în art.2 ca obligație de prezentare, în temeiul unei încheieri judecătorești, a unor elemente de probă determinate sau a unor categorii de probe aflate sub controlul unei părți ori al unui terț. În lipsa unei definiții, termenul „divulgare” poate fi confundat cu aducerea informației la cunoștința publicului, deși mecanismul urmărește prezentarea controlată a probelor în proces. Proiectul trebuie să reglementeze sau să coreleze expres cu Codul de procedură civilă forma și conținutul cererii de divulgare, momentul	Se acceptă parțial Noțiunea de „divulgare a probelor” a fost definită în art. 2 din redacția propusă. Totodată, prevederile specifice mecanismului de divulgare, inclusiv condițiile de admisibilitate, proporționalitatea, audierea persoanei vizate și protecția informațiilor

		până la care aceasta poate fi formulată, sarcina justificării caracterului plauzibil al acțiunii, termenul de prezentare a probelor, suportarea costurilor de identificare și copiere, conținutul încheierii, modul de executare și calea de atac. Aceste elemente nu pot fi lăsate integral analogiei, în special deoarece ordinul poate viza terți care nu au calitatea de participanți la proces și poate antrena amenzi de un quantum foarte ridicat.	confidențiale, sunt reglementate la art. 5–7 din proiect. Aspectele procedurale care nu sunt reglementate expres, inclusiv forma și conținutul cererii, termenele, costurile, executarea și căile de atac, se va aplica în coroborare cu dispozițiile relevante ale Codului de procedură civilă.
5.		La art. 5 alin. (8), Directiva solicită acordarea unei posibilități de a fi ascultat înainte de dispunerea divulgării, nu organizarea obligatorie a unei audieri orale în fiecare caz. Pentru a permite soluționarea proporțională și fără întârzieri a cererilor, se propune următoarea redacție: „(8) <i>Înainte de a dispune divulgarea, instanța acordă persoanei de la care se solicită probele posibilitatea de a prezenta observații, inclusiv în scris, cu privire la necesitatea, întinderea, proporționalitatea și costurile divulgării.</i> ”	Se acceptă La art. 5 alin.(8) se propune următoarea redacție: „(8) Înainte de a dispune divulgarea în temeiul prezentului articol, instanța acordă persoanei de la care se solicită divulgarea posibilitatea de a prezenta observații cu privire la necesitatea, proporționalitatea și întinderea divulgării, inclusiv prin audiere, după caz.” Astfel, dreptul de a fi audiat este garantat, dar audierea nu devine obligatorie în fiecare situație.
6.		Măsurile prevăzute la art.5 alin.(5) trebuie formulate astfel încât să protejeze confidențialitatea fără a anihila contradictorialitatea și egalitatea armelor. Limitarea accesului la reprezentanți, avocați ori experți presupune stabilirea expresă a persoanelor autorizate, a obligației de confidențialitate, a condițiilor de utilizare a informației, a răspunderii pentru încălcare și a modalității prin care partea primește cel puțin un rezumat neconfidențial suficient pentru a-și formula poziția. Sintagma „desfășurarea audierilor fără prezența publicului” trebuie corelată cu	Se acceptă parțial Norma art. 5 alin. (5) transpune fidel Directiva 2014/104/UE. Sintagma „desfășurarea audierilor fără prezența publicului” a fost înlocuită cu „desfășurarea audierilor în ședință închisă”, în concordanță cu terminologia Codului de procedură

		instituția ședinței închise din Codul de procedură civilă.	civilă.
7.	La art. 6 alin. (2), condiția accesării dosarului autorității de concurență trebuie formulată potrivit Directivei, și anume atunci când nicio parte sau niciun terț nu poate, în mod rezonabil, să furnizeze probele. Pentru verificarea documentelor protejate potrivit art.6 alin.(6) și (7), proiectul trebuie să prevadă o procedură închisă, separarea acestor înscrisuri de materialele accesibile părților și consemnarea numai a rezultatului verificării. Observațiile prezentate de Consiliul Concurenței în temeiul art.6 alin.(10) trebuie comunicate părților, care urmează să dispună de posibilitatea reală de a se pronunța asupra lor; aceste observații nu au caracter obligatoriu pentru instanță.	Se acceptă parțial Textul la art. 6 alin.(2) a fost ajustat în vederea asigurării conformității cu prevederile Directivei 2014/104/UE și expus în redacția propusă de CSJ. Prevederile art. 6 alin. (6) și (7) din proiect transpun fidel art. 6 din Directiva 2014/104/UE și, respectiv, instituie interdicția divulgării acestor categorii de informații, astfel încât decade necesitatea reglementării unei proceduri închise. Aspectele invocate referitor la comunicarea observațiilor prezentate de Consiliul Concurenței și posibilitatea părților de a se pronunța asupra acestora sunt asigurate prin prevederile art. 5 alin. (8), aplicabile în temeiul art. 6 alin. (1).	
8.	Cu referire la art. 8 — Se instituie amenzi de la 20 la 10000 de unități convenționale pentru persoanele fizice și de la 0,1% la 1% din cifra de afaceri pentru întreprinderi sau asocieri de întreprinderi. Nota de fundamentare nu conține o analiză suficientă a proporționalității unei amenzi de până la 500000 lei aplicabile unei persoane fizice și nici a impactului unei amenzi calculate procentual asupra unei întreprinderi care are calitatea de terț.	Se acceptă parțial Cuantumul amenzilor propuse pentru persoanele fizice a fost preluat din Codul administrativ nr. 116/2018, art. 181 alin. (4), având ca scop asigurarea caracterului efectiv, proporțional și disuasiv al măsurilor dispuse de instanța de judecată. Limitele propuse vor oferi instanței	

		Reglementarea propusă trebuie corelată cu art.161-163 din Codul de procedură civilă privind amenzile judiciare. Este necesar să se stabilească expres procedura de aplicare și reexaminare a amenzii, calea de atac, momentul în care încheierea devine executorie, criteriile de individualizare, posibilitatea aplicării repetate, precum și raportul dintre amenda aplicată și concluziile probatorii defavorabile. În privința amenzii procentuale trebuie definite cifra de afaceri relevantă, perioada și documentele de calcul, situația întreprinderilor nou-create, plafonul maxim și regulile aplicabile asocierilor de întreprinderi. Formula „în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă” nu suplinește aceste garanții.	posibilitatea de a individualiza sancțiunea în funcție de gravitatea încălcării, conduita procesuală a persoanei vizate și impactul faptei asupra administrării probelor și buneii desfășurări a procesului, contribuind la prevenirea comportamentelor care ar putea compromite aflarea adevărului și exercitarea efectivă a dreptului la despăgubire. Procedura de aplicare, reexaminare și executare a amenzii este reglementată de Codul de procedură civilă, aplicabil în temeiul trimiterii exprese prevăzute la art. 8. Aspectele privind determinarea cifrei de afaceri, perioada de referință, întreprinderile nou-create și asocierile de întreprinderi urmează a fi stabilite în conformitate cu normele relevante ale legislației concurențiale. Includerea normelor distincte în prezentul proiect ar dubla reglementările existente.
9.	Cu referire la art. 9 — Terminologia trebuie corelată cu noțiunea de „decizie irevocabilă de constatare a unei încălcări” definită la art.2 alin.(1) lit.1). Efectul probatoriu absolut poate fi recunoscut numai unei decizii care nu mai poate fi contestată prin mijloace legale. Utilizarea noțiunii de „decizie definitivă” poate extinde nejustificat acest efect asupra unui act încă susceptibil de control judiciar. Se propune reformularea art.9 alin.(1) după cum urmează: „ (1) <i>Încălcarea</i>	Se acceptă parțial De la titlul art. 9 a fost exclus cuvântul “definitive”. Textul art. 9 alin. (1) a fost modificat. „(1) O încălcare a legislației în materie de concurență constatăată printr-o decizie	

		<i>legislației în materie de concurență, constatată printr-o decizie irevocabilă a Consiliului Concurenței sau printr-o hotărâre irevocabilă a instanței de judecată, se consideră stabilită în mod incontestabil pentru instanța investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire. ”</i>	a Consiliului Concurenței care a obținut puterea lucrului decis și/sau printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată este obligatorie pentru instanța de judecată investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire întemeiate pe legislația în materie de concurență.”.
10.	Cu referire la art. 10 — Articolul 10 alin.(1) este formulat ca și cum cunoașterea elementelor încălcării ar reprezenta o condiție de admisibilitate a acțiunii, nu momentul de început al prescripției. Se propune următoarea redacție: „ (1) <i>Termenul de prescripție extinctivă pentru acțiunea în despăgubire este de 5 ani. Termenul nu începe să curgă înainte ca încălcarea legislației în materie de concurență să fi încetat și înainte ca reclamantul să fi cunoscut sau, în mod rezonabil, să fi trebuit să cunoască: a) comportamentul și faptul că acesta constituie o încălcare a legislației în materie de concurență; b) faptul că încălcarea i-a cauzat un prejudiciu; și c) identitatea autorului încălcării.</i> ” La același articol trebuie remediată lipsa alin.(3) și corectată sintagma „în cazul în care autoritate de concurență”. De asemenea, art.3 alin.(2) trebuie să indice regimul dobânzii incluse în despăgubirea integrală, inclusiv momentul de la care se calculează, rata aplicabilă și raportul cu dobânda de întârziere prevăzută de dreptul civil, pentru a preveni atât subcompensarea, cât și dubla reparare.	Se acceptă La art. 10 alin. (1) textul a fost reformulat în vederea delimitării clare a momentului de la care începe să curgă termenul de prescripție, în conformitate cu art. 10 din Directiva 2014/104/UE. A fost completat alin. (3) și corectată eroarea de redactare din alin. (2). Regimul dobânzii aferente despăgubirii rezultă din coroborarea prevederilor proiectului cu dispozițiile Codului civil, astfel încât reglementarea distinctă a acestor aspecte în art. 3 nu este necesară.	
11.	Cu referire la art. 12 — Ultima parte a art.12 alin.(1), formulată prin expresia „și în absența răspunderii autorului încălcării”, este neclară și nu redă sensul normei care urmărește evitarea atât a supracompensării,	Se acceptă Textul art. 12 alin. (1) a fost reformulat, în redacția propusă de CSJ, prin	

		cât și a exonerării autorului încălcării. Se propune următoarea redacție: „ (1) Orice persoană fizică sau juridică care a suferit un prejudiciu poate solicita despăgubiri, indiferent dacă este cumpărător direct sau indirect al autorului încălcării, fără ca despăgubirea acordată reclamantului să depășească prejudiciul care i-a fost cauzat și fără ca autorul încălcării să fie exonerat de răspundere. ”	divizarea acestuia în alin. (1) și (2).
12.		Cu referire la art. 15 — Articolul 15 permite instanței să ia în considerare acțiuni și hotărâri referitoare la alte niveluri ale lanțului de aprovizionare, însă proiectul nu stabilește mecanismul prin care instanța identifică asemenea cauze și obține informația necesară, cu respectarea confidențialității. Această problemă devine deosebit de importantă dacă acțiunile vor fi examinate de instanțe diferite. Autorul trebuie să coreleze norma cu regulile privind conexitatea, suspendarea și accesul la hotărârile judecătorești, astfel încât evitarea dublei reparări să fie efectivă, nu doar declarativă.	Nu se acceptă Art. 15 transpune art. 15 din Directiva 2014/104/UE, din cuprinsul căruia, nu rezultă obligația de a institui un mecanism procedural special privind identificarea cauzelor, conexarea, suspendarea sau accesul la hotărârile pronunțate în alte cauze. Art. 15 prevede că instanțele trebuie să fie în măsură să ia în considerare asemenea acțiuni și hotărâri prin mijloacele disponibile. Prin urmare, aspectele procedurale urmează a fi asigurate prin normele generale de procedură civilă aplicabile.
13.		În concluzie, Consiliul Superior al Magistraturii susține obiectivul proiectului de lege, apreciind că acesta contribuie la consolidarea cadrului juridic necesar reparării integrale a prejudiciilor cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență și la exercitarea efectivă a dreptului persoanelor prejudiciate de a solicita despăgubiri în fața instanțelor judecătorești. Totodată, pentru asigurarea clarității, previzibilității și aplicabilității normelor propuse, proiectul urmează a fi revizuit prin prisma obiecțiilor și propunerilor expuse în prezentul aviz. Prin urmare, Consiliul Superior al Magistraturii avizează proiectul de lege cu recomandările formulate în prezentul aviz.	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.

Curtea Supremă de Justiție Scr. Nr. 569 din 03.08.2026	1.	Articolul 1. alin. (1) Curtea Supremă de Justiție observă că redactarea alin. (1) este neclară, deoarece conține o formulare care îmbină necorespunzător expresiile „...stabilește procedura de înaintare a acțiunilor de către orice persoană [...] de a solicita instanțelor de judecată...”, ceea ce îngreunează înțelegerea normei. În vederea asigurării clarității și coerenței textului, se recomandă reformularea alineatului, astfel încât să rezulte expres că legea stabilește procedura prin care persoanele prejudiciate pot solicita instanței repararea prejudiciului. Astfel Curtea propune: <i>„Prezenta lege stabilește procedura prin care orice persoană fizică sau juridică care a suferit un prejudiciu [...] poate solicita instanțelor de judecată competente despăgubirea integrală a prejudiciului suferit”</i>.	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.
	2.	Articolul 1. alin. (5) Curtea Supremă de Justiție indică că alin. (5) este redactat într-o manieră declarativă și conține formulări care nu exprimă cu suficientă claritate efectele juridice urmărite. În special, sintagma „sunt completate de căi de atac alternative” este improprie din punct de vedere juridic. În vederea asigurării clarității și coerenței normei, se recomandă reformularea alineatului, astfel încât acesta să exprime în mod clar scopul legii. De exemplu: <i>„Prezenta lege are ca scop asigurarea unui cadru eficient pentru exercitarea acțiunilor în despăgubire în cazul încălcărilor legislației în materie de concurență, completat de mecanisme de soluționare amiabilă a litigiilor și de măsuri de asigurare a respectării legislației în materie de concurență la nivel public.”</i>	Se acceptă Modificările propuse au fost operate. La art. 1 alin. (5) s-a expus în următoarea redacție: “(5) Prezenta lege are ca scop oferirea unui cadru eficient de asigurare a respectării legii la nivel privat prin acțiuni în despăgubire în cazul încălcărilor legislației în materie de concurență, completat de mecanisme de soluționare amiabilă a litigiilor și de măsuri de asigurare a respectării legislației în materie de concurență la nivel public.”
	3.	Articolul 2 Definiții Curtea Supremă de Justiție menționează că definiția noțiunii „cerere de despăgubiri” are un caracter tautologic, aceasta limitându-se la repetarea denumirii noțiunii „cerere de despăgubiri pentru prejudiciul	Se acceptă În vederea asigurării clarității și coerenței terminologice a proiectului, se exclude definiția noțiunii „cerere de

		cauzat...”, fără a-i conferi un conținut normativ distinct. În vederea respectării cerințelor de claritate și evitării paralelismelor legislative, se recomandă reexaminarea necesității menținerii acestei definiții sau delimitarea clară a conținutului acesteia față de noțiunea de „acțiune în despăgubire”.	despăgubiri”, întrucât aceasta se suprapune cu noțiunea de „acțiune în despăgubire.”
	4.	Articolul 5. Divulgarea probelor Curtea Supremă de Justiție observă că textul alin. (1) conține o formulare incorectă din punct de vedere gramatical, și anume sintagma „instanța poate dispune divulgarea de probe relevante de care dispun de către pârât sau de către un terț”, care afectează claritatea normei. În vederea înlăturării acestei deficiențe de redactare, se recomandă reformularea textului, prin utilizarea sintagmei „instanța poate dispune divulgarea de probe relevante deținute de pârât sau de un terț”.	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.
	5.	Articolul 5. Divulgarea probelor alin.(2) Sintagma „delimitate în motivare pe cât de precis și de strict posibil” este formulată neclar. În vederea asigurării clarității normei, se recomandă reformularea alineatului astfel încât să rezulte expres că divulgarea poate privi doar probe determinate sau categorii de probe suficient individualizate. De exemplu, textul ar putea avea următorul cuprins: „Instanța de judecată poate dispune divulgarea unor probe determinate sau a unor categorii de probe clar individualizate sau elemente de probe, în măsura în care acestea sunt identificate cât mai precis posibil.”	Nu se acceptă Pentru asigurarea transpunerii fidele a Directivei 2014/104/UE, se menține cerința identificării probelor sau a categoriilor de probe cât mai precis și strict posibil, pe baza elementelor de fapt disponibile în mod rezonabil.
	6.	Articolul 5. Divulgarea probelor alin.(3) Curtea Supremă de Justiție susține că alin. (3) conține formulări insuficient de clare, precum sintagmele „aceasta trebuie să ia în considerare”, „divulgării solicitate de către o parte” și „ce mecanisme sunt disponibile pentru protecția unor astfel de informații confidențiale”. Totodată, lit. b) este excesiv de amplă.	Se acceptă Primul și al doilea enunț se expune în redacția propusă. Sintagma „inclusiv pentru a evita căutarea de informații nespecifice, care este puțin probabil să fie relevantă...”

		Sintagma: „inclusiv pentru a evita căutarea de informații nespecifice, care este puțin probabil să fie relevantă...” este o traducere din Directivă și nu corespunde stilului obișnuit al legislației naționale, însă poate fi exprimată mai simplu. Prin urmare se recomandă reformularea alineatului într-o manieră mai concisă și adaptată tehnicii legislative naționale, fără a modifica soluția normativă propusă. <i>(3) Instanța de judecată limitează divulgarea probelor la ceea ce este necesar și proporțional. La aprecierea proporționalității cererii de divulgare, instanța ține seama de interesele legitime ale părților și ale terților vizați, în special de:</i> <i>a) măsura în care cererea sau apărarea este susținută prin fapte și probe care justifică solicitarea divulgării;</i> <i>b) amploarea și costurile divulgării, în special pentru terți implicați, evitând solicitarea unor informații insuficient individualizate sau vădit lipsite de relevanță pentru soluționarea cauzei;</i> <i>c) caracterul confidențial al probelor solicitate spre divulgare, inclusiv atunci când acestea privesc terți, precum și existența măsurilor adecvate pentru protejarea confidențialității acestora.</i>	transpune fidel criteriul prevăzut la art. 5 alin. (3) lit. b) din Directiva 2014/104/UE, având ca scop de a preveni solicitările de divulgare formulate în mod general și nespecific, care sunt puțin probabil să prezinte relevanță pentru soluționarea cauzei. Prin urmare, formularea se menține în vederea asigurării transpunerii fidele a Directivei. Totodată, lit. c) a fost reformulată fără a modifica soluția normativă propusă. Respectiv, la art. 5 alin. (3) se expune în următoarea redacție: “(3) Instanța de judecată limitează divulgarea probelor la ceea ce este necesar și proporțional. La aprecierea proporționalității cererii de divulgare, instanța ține seama de interesele legitime ale părților și ale terților vizați, în special de: a) măsura în care cererea sau apărarea este susținută cu fapte și probe disponibile care să justifice cererea de divulgare de probe; b) amploarea și costul divulgării, în special pentru eventualii terți implicați, inclusiv pentru a evita căutarea de informații nespecifice, care este puțin probabil să fie relevantă
--	--	---	--

			pentru părțile în procedură; c) caracterul confidențial al probelor a căror divulgare se solicită, în special atunci când acestea conțin informații privind terți, precum și măsurile disponibile pentru protecția informațiilor confidențiale.”
	7.	Articolul 5. Divulgarea probelor alin.(4) În vederea asigurării unei redactări mai clare și mai concise, se recomandă reformularea alineatului, astfel încât să rezulte că divulgarea probelor care conțin informații confidențiale este permisă cu aplicarea măsurilor necesare pentru protejarea confidențialității acestora. Astfel, alineatul ar putea avea următorul cuprins: <i>„Instanța de judecată poate dispune divulgarea probelor care conțin informații confidențiale, cu aplicarea unor măsuri efective pentru protejarea confidențialității acestora, în cazul în care le apreciază ca fiind relevante pentru soluționarea acțiunii în despăgubire.”</i>	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.
	8.	Articolul 5. Divulgarea probelor alin.(5) Prevederile art. 5 alin. (5) din proiect conțin formulări care nu sunt corelate în mod corespunzător cu terminologia și rigorile procesual-civile naționale. Astfel expresia „ștergerea fragmentelor sensibile” de la litera a) este improprie tehnicii legislative. În ceea ce privește sintagmele „desfășurarea audierilor fără prezența publicului” de la lit. b) și „elaborarea rapoartelor de expertiză într-un mod care să asigure...” de la litera d) nu sunt pe deplin armonizate cu dispozițiile procesual-civile. Având în vedere cele menționate Curtea propune următoarele variantă: <i>(5) În aplicarea alin. (4), instanța de judecată poate adopta, cu respectarea dispozițiilor Codului de procedură civilă, ale Legii nr. 384/2023 privind protecția secretelor comerciale și ale Legii concurenței nr. 183/2012, următoarele măsurile necesare pentru</i>	Se acceptă Conținutul alin. (5) al art.5 din proiect a fost expus în redacția propusă de CSJ și CSM.

		<i>protejarea informațiilor confidențiale:</i> <i>a)anonimizarea informațiilor confidențiale;</i> <i>b)desfășurarea ședințelor de judecată închise;</i> <i>c)limitarea accesului la probe al persoanelor autorizate;</i> <i>d) întocmirea rapoartelor de expertiză cu respectarea confidențialității;</i> <i>e) alte măsuri, necesare pentru protejarea informațiilor divulgate.”</i>	
	9.	Articolul 5. Divulgarea probelor alin.(6) Curtea Supremă de Justiție remarcă că alin. (6) redă, în esență, conținutul art. 5 alin. (5) din Directiva 2014/104/UE. Cu toate acestea, transpunerea unei directive nu presupune reproducerea exactă a textului european, ci adaptarea acestuia la exigențele de tehnică legislativă și la terminologia dreptului național. În redactarea actuală, norma are un caracter preponderent declarativ. Astfel, se recomandă reformularea acesteia astfel încât să rezulte expres că interesul unei întreprinderi de a evita formularea unei acțiuni în despăgubire nu poate constitui, prin el însuși, un temei pentru refuzul divulgării probelor sau pentru acordarea măsurilor de protecție prevăzute de prezentul articol. Textul propus pentru art. 5 alin. (6): <i>„(6) Interesul întreprinderilor de a evita acțiunile în despăgubire ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență nu constituie un interes legitim care să justifice refuzul de a divulga probele solicitate în condițiile prezentului articol.”</i>	Nu se acceptă Textul corespunde soluției normative a art. 5 alin. (5) din Directiva 2014/104/UE, iar reformularea propusă nu va asigura transpunerea fidelă.
	10.	Articolul 5. Divulgarea probelor alin.(8) Formularea „în scopul discutării necesității de divulgare a probelor deținute” este improprie pentru un text normativ. În vederea asigurării clarității și preciziei normei, se recomandă reformularea alineatului, astfel încât să rezulte fără echivoc că, înainte de a dispune divulgarea probelor, instanța audiază persoanele obligate să	Se acceptă Textul art. 5 alin. (8) se expune în următoarea redacție: <i>„(8) Înainte de a dispune divulgarea în temeiul prezentului articol, instanța acordă persoanei de la care se solicită</i>

		le divulge. Se propune următorul cuprins: <i>„Înainte de a dispune divulgarea probelor în temeiul prezentului articol, instanța audiază persoanele cărora li se solicită divulgarea acestora, în vederea examinării necesității și condițiilor divulgării.”</i>	divulgarea posibilitatea de a prezenta observații cu privire la necesitatea, proporționalitatea și întinderea divulgării, inclusiv prin audiere, după caz.” Astfel, dreptul de a fi audiat este garantat, dar audierea nu devine obligatorie în fiecare situație.
	11.	Articolul 6. Divulgarea de probe incluse în dosarul unei autorități de concurență alin.(1) Expresia „se aplică prezentul articol, în plus față de prevederile art. 5” este neconformă limbajului juridic riguros. Norma nu evidențiază în mod clar caracterul special al art. 6 în raport cu cadrul general de divulgare reglementat la art. 5. Pentru exprimarea clară a raportului dintre norma generală (art. 5) și cea specială (art. 6), se propune reformularea alin. (1) după cum urmează: <i>„(1) Divulgarea probelor incluse în dosarul unei autorități de concurență este supusă prevederilor prezentului articol, care se completează cu dispozițiile art. 5 în măsura în care prezentul articol nu dispune altfel.”</i>	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.
	12.	Articolul 6. Divulgarea de probe incluse în dosarul unei autorități de concurență alin.(2) Se recomandă înlocuirea sintagmei rigide „numai atunci când acestea nu pot fi obținute” cu o formulare flexibilă, axată pe criteriul eforturilor rezonabile depuse de parte, în acord cu exigențele dreptului la un proces echitabil. Astfel se propune: <i>„(2) Instanța de judecată poate solicita autorității de concurență divulgarea probelor aflate în dosarul acesteia în cazul în care se constată că acestea nu au putut fi obținute, prin eforturi rezonabile, de la o parte</i>	Se acceptă Modificările propuse au fost operate. La art. 6 alin. (2) se expune în următoarea redacție: “(2) Instanța de judecată poate solicita autorității de concurență divulgarea probelor aflate în dosarul acesteia în cazul în care se constată că acestea nu au putut fi obținute, în mod rezonabil, de la o parte sau de la un

		<i>sau de la un terț. ”</i>	terț.”
13.	Articolul 6. Divulgarea de probe incluse în dosarul unei autorități de concurență alin.(4) Curtea susține că alin. (4) al art. 6 prezintă vicii de redactare și tautologii. Astfel la lit. a), sintagma „a fost formulată în mod specific [...] și nu a fost o cerere nespecifică” este o repetiție tautologică ce contravine exigențelor din tehnica legislativă. În ceea ce privește lit. b), sintagma „realizează acest lucru în ceea ce privește” este improprie limbajului procesual civil. Pentru asigurarea rigorii terminologice, se propune reformularea alin. (4) după cum urmează: <i>„(4) La evaluarea proporționalității unei cereri de divulgare a probelor din dosarul autorității de concurență, în conformitate cu art. 5 alin. (3), instanța de judecată examinează suplimentar dacă:</i> <i>a) cererea este delimitată în mod specific în privința naturii, obiectului sau conținutului documentelor solicitate, evitându-se cererile cu caracter general sau nedeterminat;</i> <i>b) solicitarea este formulată în legătură cu o acțiune în despăgubire aflată pe rolul instanței de judecată;</i> <i>c) este garantată eficacitatea aplicării la nivel public a legislației în materie de concurență, prin luarea în considerare a dispozițiilor alin. (2) și (5) sau a punctului de vedere prezentat de autoritatea de concurență conform alin. (10). ”</i>	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.	
14.	Articolul 8. Sancțiuni Pentru claritate Curtea propune reformularea: Alin. 1) lit. a): <i>„a) neprezentarea sau refuzul nejustificat de a prezenta în termenul stabilit o probă a cărei divulgare a fost dispusă de către instanța de judecată. ”</i>	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.	

		<i>Alin. 2)</i> <i>„(2) Amenda prevăzută la alin. (1) se stabilește de către instanța de judecată în fața căreia s-a săvârșit fapta, în funcție de gravitatea acesteia, având un caracter eficient, proporțional și disuasiv. O unitate convențională constituie 50 de lei. ”</i> <i>Alin. 3)</i> <i>„(3) În cazul refuzului nejustificat al unei părți de a se conforma dispozițiilor de divulgare sau în cazul distrugerii probelor, instanța de judecată poate trage concluzii defavorabile în privința acelei părți, inclusiv prin prezumarea ca dovedite a faptelor pe care probele nedivulgate urmau să le confirme. ”</i>	
	15.	Articolul 12. Transferul supraprețurilor și dreptul la despăgubiri integrale alin.(1) Norma transpune art. 12 alin. (1) din Directiva 2014/104/UE, scopul căreia este dublu și anume: • prevenirea îmbogățirii fără justă cauză (evitarea despăgubirilor care depășesc prejudiciul efectiv); • evitarea situației în care autorul încălcării rămâne lipsit de răspundere (evitarea exonerării pârâtului). Curtea Supremă de Justiție indică că sintagma „nefiind acordate despăgubirile care depășesc prejudiciul cauzat efectiv reclamantului [...] și în absența răspunderii autorului încălcării” este redactată într-o manieră dificil de interpretat. În vederea asigurării clarității, se recomandă reformularea textului, astfel încât să rezulte distinct că despăgubirile nu pot depăși prejudiciul efectiv suferit, iar aplicarea dispozițiilor legii nu poate avea ca efect exonerarea de răspundere a autorului încălcării. Se propune: <i>„(1) Pentru asigurarea deplinei eficacități a dreptului la despăgubiri integrale prevăzut la art. 3, orice persoană fizică sau</i>	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.

		<i>juridică care a suferit un prejudiciu poate solicita despăgubiri, indiferent dacă este cumpărător direct sau indirect al autorului încălcării.</i> <i>(2) Măsurile privind compensarea prejudiciilor nu trebuie să ducă la acordarea unor despăgubiri care depășesc prejudiciul cauzat efectiv reclamantului și nici la exonerarea de răspundere a autorului încălcării.”</i>	
	16.	Articolul 12. Transferul supraprețurilor și dreptul la despăgubiri integrale alin.(5) Curtea Supremă de Justiție menționează că formularea potrivit căreia instanța „are competența de a estima cota...” nu este specifică normelor de procedură civilă. În realitate, dispoziția urmărește să confere instanței competența de a aprecia și estima cota transferată în situațiile în care determinarea exactă a acesteia nu este posibilă sau este excesiv de dificilă. În vederea utilizării unei terminologii conforme dreptului procesual civil, se recomandă reformularea textului, prin înlocuirea sintagmei „are competența de a estima” cu o formulare precum: „În cazul în care dovedirea cuantumului exact al supraprețului transferat este imposibilă sau extrem de dificilă, instanța de judecată este în drept să estimeze cota-parte din suprapreț care a fost transferată.”	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.
	17.	Articolul 14. Cumpărătorii indirecți Curtea menționează că alin. (1) conține o formulare excesiv de amplă și repetitivă, sintagma „depinde de faptul dacă un suprapreț a fost transferat reclamantului sau de măsura în care un suprapreț a fost transferat reclamantului” fiind rezultatul unei transpuneri aproape literale a Directivei 2014/104/UE. De asemenea, alin. (2) lit. c) utilizează în mod repetat sintagma „respectivale bunuri sau servicii”, ceea ce afectează fluenta textului. În consecință, se recomandă reformularea art. 14, cu păstrarea	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.

		soluției legislative urmărite de Directiva 2014/104/UE, însă prin adaptarea textului la regulile de tehnică legislativă. <i>„(1) În cazul în care existența sau cuantumul despăgubirilor solicitate depinde de măsura în care un suprapreț a fost transferat reclamantului, sarcina probei privind existența și amploarea acestui transfer îi revine reclamantului, luând în considerare practica comercială de transfer în aval al creșterilor de preț pe lanțul de aprovizionare. În acest scop, reclamantul poate solicita instanței de judecată divulgarea de probe de la pârât sau de la terți, în condițiile art. 5–7. ”</i> <i>„lit. c) cumpărătorul indirect a achiziționat bunurile sau serviciile care au făcut obiectul încălcării sau produse/servicii derivate din acestea ori care le conțin. ”</i>	
	18.	Articolul 15. Acțiuni în despăgubire introduse de reclamant de la niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare Sintagma „Pentru a se evita ca acțiunile [...] să ducă la...”, nu corespunde limbajului juridic. În ceea ce privește formularea „poate lua în considerare” creează o facultate nedeterminată pentru instanță, în timp ce principiul evitării dublei reparații impune ca instanța să aibă obligația de a verifica și evalua existența altor acțiuni sau hotărâri conexe pe lanțul de aprovizionare. De asemenea la litera c), expresia „cazuri de asigurare a respectării legislației [...] la nivel public” nu corespunde terminologiei procesuale utilizate în Republica Moldova, fiind necesară înlocuirea ei cu sintagme consacrate. Pentru asigurarea clarității legislative, se propune reformularea art.15 după cum urmează: <i>„(1) În scopul evitării răspunderii multiple sau a exonerării nejustificate de răspundere a autorului încălcării, instanța de judecată</i>	Se acceptă parțial Art. 15 din proiect transpune fidel art. 15 din directiva 2014/104/UE și nu se acceptă redacția pentru alin. (1). Propunerea pentru completarea art. 5 cu alin. (2) se acceptă.

		<i>investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire evaluează sarcina probei prevăzută la art. 13 și 14, luând în considerare:</i> <i>a) acțiunile în despăgubire aflate pe rolul instanțelor de judecată, întemeiate pe aceeași încălcare a legislației în materie de concurență, dar introduse de reclamanți de la alte niveluri ale lanțului de aprovizionare;</i> <i>b) hotărârile judecătorești irevocabile sau definitive pronunțate în acțiunile menționate la lit. a);</i> <i>c) informațiile relevante cu caracter public ce derivă din procedurile administrative sau de executare desfășurate de Consiliul Concurenței ori de alte autorități de concurență.</i> <i>(2) Instanța de judecată poate dispune disjungerea, conexarea sau suspendarea judecării cauzei în condițiile Codului de procedură civilă, dacă o astfel de măsură este necesară pentru asigurarea unei judecări echitabile și evitarea pronunțării unor hotărâri contradictorii. ”</i>	
	19.	Articolul 16. Cuantificarea prejudiciului La alin. (1), sintagma „ Instanța de judecată are competența de a estima” nu este specifică limbajului juridic utilizat în Codul de procedură civilă. Pentru asigurarea unei terminologii unitare, se recomandă înlocuirea acesteia cu sintagma „ Instanța de judecată este în drept să estimeze” sau „ Instanța de judecată poate estima”. Totodată la alin. (4), sintagma „ Consiliul Concurenței poate să acorde asistență acesteia, dacă o consideră adecvată” este inutilă și poate crea neclarități cu privire la solicitarea opiniei Consiliului Concurenței. Întrucât Consiliul Concurenței este autoritatea competentă în domeniu, instanța decide, în funcție de circumstanțele cauzei, dacă este necesară solicitarea opiniei acestei autorități. Prin urmare, se recomandă eliminarea acestei sintagme. Se propune: „ (1) În cazul în care este imposibilă sau extrem de dificilă stabilirea	Se acceptă parțial Se acceptă observația formulată la alin. (1), întrucât contribuie la asigurarea unei terminologii juridice unitare și la clarificarea condițiilor în care instanța poate estima cuantumul prejudiciului. Observația formulată la alin. (4) nu se acceptă, întrucât sintagma „dacă o consideră adecvată” transpune prevederea art. 17 alin. (3) din Directiva 2014/104/UE, potrivit căreia autoritatea națională în materie de concurență poate acorda asistență instanței naționale, la cererea acesteia, dacă consideră

		<i>cuantumului exact al prejudiciului pe baza probelor administrate, instanța de judecată este în drept să estimeze cuantumul acestuia. Instanța se asigură că sarcina probei și standardul probatoriu aplicat nu fac practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului la despăgubiri integrale.</i> <i>(4) La cererea instanței de judecată, Consiliul Concurenței poate acorda asistență de specialitate în vederea determinării cuantumului prejudiciului, oferind informații, date statistice sau analize economice relevante cauzei. ”</i>	adecvată această asistență.
	20.	Articolul 17. Efectele soluționării consensuale a litigiilor Articolul necesită unele ajustări pentru a asigura claritatea și aplicarea unitară a normei. În ceea ce privește suspendarea procesului, termenul de până la 2 ani este excesiv și nu este compatibil cu principiul examinării cauzei într-un termen rezonabil, prevăzut de art. 192 din Codul de procedură civilă. Un asemenea termen poate conduce la tergiversarea procesului. Se recomandă stabilirea unui termen mai scurt, cu posibilitatea prelungirii, dacă împrejurările cauzei o justifică. Sub aspect terminologic, articolul utilizează atât sintagma „soluționare consensuală”, cât și „soluționare alternativă”, deși acestea desemnează aceeași instituție. În conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, terminologia trebuie utilizată în mod unitar. Prin urmare, se recomandă folosirea aceleiași noțiuni în întregul articol. Totodată, alineatele (3)–(5) au o redactare marcată de repetarea excesivă a sintagmei „coautorul încălcării care a procedat la soluționarea alternativă a litigiului”, ceea ce afectează claritatea normei. În ceea ce privește alin. (4), excepția de la regula răspunderii solidare este formulată neclar. Pentru a evita interpretările diferite și a asigura securitatea raporturilor juridice, se recomandă precizarea expresă a condițiilor în care creditorul poate urmări din nou coautorul care a încheiat tranzacția, precum și a posibilității ca părțile să reglementeze	Se acceptă parțial Propunerea privind reducerea termenului de suspendare a procedurii de la 2 ani la 1 an nu se acceptă, întrucât termenul de până la 2 ani este prevăzut expres la art. 18 alin. (2) din Directiva 2014/104/UE și asigură posibilitatea efectivă a părților de a recurge la soluționarea consensuală a litigiului. Se acceptă observația privind uniformizarea terminologiei utilizate la art. 17. În acest sens, sintagma „soluționare alternativă” se va înlocui, în cuprinsul articolului, cu sintagma „soluționare consensuală”. Redacția propusă la alin.(2) nu se preia, întrucât se menține soluția normativă din proiect, fiind efectuată doar ajustarea terminologică. Redacția propusă la alin. (3), (4) și (5) a fost preluată.

		această situație prin acordul de soluționare a litigiului. De asemenea, la alin. (5), formularea „instanța de judecată trebuie să țină cont” este incorectă din punct de vedere gramatical. Aceasta urmează a fi înlocuită cu o formulare corectă, precum „instanța de judecată țină cont” sau „instanța de judecată ia în considerare”, în funcție de soluția normativă urmărită. Se propune: <i>„(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor legale privind arbitrajul, instanța de judecată investită cu o acțiune în despăgubire poate suspenda judecarea cauzei pe un termen de până la 1 an, în cazul în care părțile sunt implicate în proceduri de soluționare consensuală a litigiului.</i> <i>(2) Ca urmare a soluționării alternative a litigiului, cererea părții prejudiciate se reduce cu cota din prejudiciu ce îi revine coautorului care a încheiat acordul de soluționare alternativă.</i> <i>(3) Partea rămasă din acțiunea în despăgubire poate fi pretinsă doar de la coautorii care nu au participat la soluționarea consensuală. Aceștia din urmă nu au drept de regres împotriva coautorului care a soluționat consensual litigiul pentru suma reprezentând partea rămasă din prejudiciu.</i> <i>(4) Prin excepție de la alin. (3), dacă coautorii care nu au participat la soluționarea consensuală se află în imposibilitate de a plăti despăgubirile restante, partea prejudiciată poate pretinde suma rămasă de la coautorul care a încheiat acordul de soluționare consensuală, cu excepția cazului în care prin acordul respectiv s-a convenit în mod expres înlăturarea acestei posibilități.</i> <i>(5) La stabilirea cuantumului contribuției de regres datorate între coautori conform răspunderii lor relative, instanța de judecată ia în considerare în mod corespunzător orice despăgubiri deja achitate în temeiul unei soluționări consensuale a litigiului. ”</i>	
	21.	Nota de fundamentare	Se acceptă

		Potrivit Notei de fundamentare, eventualele costuri suplimentare sunt estimate, în principal, pentru activitățile de instruire și dezvoltare a capacităților instituționale ale judecătorilor din cadrul Curții de Apel Centru, în contextul atribuirii competenței acestei instanțe de a examina în primă instanță acțiunile prevăzute de proiect. Curtea Supremă de Justiție consideră că programele de instruire urmează să includă și judecătorii Curții Supreme de Justiție. Or, proiectul stabilește competența Curții Supreme de Justiție de a examina recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de Curtea de Apel Centru în aceste cauze. Prin urmare este necesară consolidarea capacităților profesionale și la nivelul instanței de recurs, pentru a asigura interpretarea și aplicarea unitară a noilor reglementări.	Nota de fundamentare a fost completată.
Ministerul Finanțelor Scr. Nr. 04-06/647 din 05.08.2026	1.	La adresarea Cancelariei de Stat nr.DGPȘG-2669-18-69-1768 din 20.07.2026, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de lege privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență (număr unic 744/MDED/CConc/2026), și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele. 1. Cu referire la prevederile art. 4 alin. (2) din proiectul de lege, care instituie scutirea de plata taxei de stat pentru acțiunile reglementate de proiect, Ministerul Finanțelor nu poate susține această propunere. Astfel, potrivit art. 1 alin. (1) și (2) din proiect, dreptul de a introduce acțiuni în despăgubire este recunoscut persoanelor fizice și juridice, inclusiv consumatorilor, întreprinderilor și autorităților publice, fără nicio diferențiere în funcție de situația materială a acestora. În aceste condiții, de scutirea propusă ar beneficia inclusiv subiecți care dispun de capacitate financiară suficientă, precum întreprinderile sau persoanele fizice cu resurse financiare semnificative. Acest aspect contrazice argumentul potrivit căruia măsura este necesară pentru facilitarea accesului la justiție al persoanelor aflate în dificultate.	Nu se acceptă Scutirea de la plata taxei de stat nu este instituită ca măsură condiționată de situația materială a reclamantului, ci ca o măsură procedurală indispensabil oportună acțiunilor în despăgubire în materia concurenței, în vederea facilitării exercitării efective a dreptului la despăgubire și eliminării barierelor economice de exercitare a unui drept în condițiile în care a avut deja de suferit în urma unei încălcări a legislației concurențiale. Deși Directiva 2014/104/UE nu impune o asemenea scutire, aceasta nici nu o exclude, stabilirea regimului taxelor judiciare revenind legiuitorului național, cu respectarea principiilor efectivității și echivalenței.

		Totodată, Directiva 2014/104/UE nu instituie obligația statelor de a acorda scutiri de la plata taxelor judiciare pentru acțiunile în despăgubire. Potrivit art. 4 din Directivă „...statele membre se asigură că toate normele și procedurile naționale referitoare la exercitarea cererilor de despăgubiri sunt concepute și aplicate astfel încât să nu facă practic imposibilă sau deosebit de dificilă exercitarea dreptului la despăgubiri..” De asemenea, considerentul (11) al Directivei confirmă că „... în absența unor dispoziții de drept al Uniunii, acțiunile în despăgubire sunt reglementate de normele și procedurile naționale ale statelor membre..”. Or, cadrul normativ național instituie deja mecanisme suficiente pentru asigurarea accesului la justiție al persoanelor care nu dispun de resurse financiare adecvate. Astfel, art. 5 alin. (2) din Legea nr. 213/2023 privind taxa de stat, coroborat cu art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, prevede posibilitatea scutirii totale sau parțiale de la plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, în funcție de situația materială și de probele prezentate de persoana fizică sau juridică. Prin urmare, persoanele care nu dispun de resurse financiare suficiente beneficiază deja de un mecanism legal individualizat care asigură accesul efectiv la justiție. De asemenea, potrivit art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. În aceste condiții, instituirea unei scutiri generale și necondiționate de la plata taxei de stat pentru toate acțiunile introduse în temeiul proiectului de lege nu rezultă ca fiind necesară pentru asigurarea transpunerii Directivei 2014/104/UE și poate conduce la aplicarea unui tratament preferențial inclusiv pentru subiecți care nu se află într-o	
--	--	---	--

		situație economică vulnerabilă. Prin urmare, având în vedere că legislația Republicii Moldova conține deja mecanisme eficiente de scutire de la plata taxei de stat în funcție de situația materială a persoanei, precum și posibilitatea recuperării cheltuielilor de judecată de către partea care câștigă procesul, Ministerul Finanțelor consideră că propunerea de la art. 4 alin. (2) din proiect nu este justificată și nu poate fi susținută.	
	2.	Cu referire la nota informativă, în special la pct. 4.1 „Impactul asupra sectorului public”, pct. 4.2 „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” și pct. 9 „Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ”, se constată o lipsă de coerență între concluzia privind implementarea proiectului în limitele resurselor existente și măsurile necesare pentru realizarea acestuia. Astfel, pe de o parte, autorul menționează că implementarea proiectului nu presupune alocarea unor resurse financiare suplimentare semnificative, iar pe de altă parte recunoaște că implementarea acestuia va necesita organizarea activităților de instruire profesională pentru judecători și personalul auxiliar al instanțelor, dezvoltarea capacităților instituționale ale Curții de Apel Centru, precum și administrarea cererilor privind divulgarea și protecția informațiilor, măsuri susceptibile să genereze cheltuieli bugetare. În acest context, se impune clarificarea impactului financiar al acestor măsuri și, după caz, indicarea sursei de finanțare, în conformitate cu prevederile art. 17 alin. (2) din Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar fiscală și ale art. 131 alin. (6) din Constituția Republicii Moldova, potrivit cărora cheltuielile bugetare trebuie evaluate și acoperite din surse de finanțare identificate.	Se acceptă Nota de fundamentare a fost ajustată
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	1.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	Se acceptă

Scr. Nr. 04-01/2983 din 11.08.2026			
Consiliul de Mediere Scr. Nr. 01 din 12.08.2026	1.	Consiliul de Mediere a examinat proiectul Legii privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență și intervină cu următoarele observații, adăugiri și completări, așa după cum urmează: Art.1 alin.(1) – după ”săvârșită de către o întreprindere” de indicat ”societate comercială sau orice alt subiect participant la relațiile comerciale”.	Nu se acceptă Potrivit art. 4 din Legea concurenței nr. 183/2012, noțiunea de <i>întreprindere</i> înseamnă <i>orice entitate care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul său juridic și de modul în care este finanțată</i>. Prin urmare, această noțiune descrie subiectul specific al domeniului concurenței și cuprinde inclusiv societățile comerciale, precum și alte entități care desfășoară activitate economică, indiferent de forma lor juridică. Menținerea noțiunii de <i>întreprindere</i> asigură, totodată, coerența terminologică cu legislația în materie de concurență și cu cadrul juridic european aplicabil.
	2.	Art.1 alin.(2) de exclus ”și indiferent dacă există sau nu o constatare prealabilă cu privire la încălcarea în materie de concurență a unei autorități de concurență”, de înlocuit cu ”și numai după ce au fost epuizate mijloacele de soluționare extra-judiciară și amiabilă a situației litigioase inclusiv prin mediere, așa după cum este prevăzut în Legea cu privire la mediere și statutul mediatorului”.	Nu se acceptă Sintagma „și indiferent dacă există sau nu o constatare prealabilă cu privire la încălcarea în materie de concurență a unei autorități de concurență” se menține întrucât transpune în mod direct principiul consacrat de Directiva 2014/104/UE, potrivit căruia dreptul la despăgubiri

			este recunoscut indiferent de existența sau inexistența unei constatări prealabile a unei autorități în materie de concurență cu privire la încălcare. Propunerea privind condiționarea adresării în instanță de epuizarea prealabilă a mijloacelor de soluționare extrajudiciară și amiabilă nu se justifică, întrucât această materie este deja reglementată de Legea privind medierea și statutul mediatorului nr. 9/2026. Potrivit Legii nr. 9/2026, pentru litigiile privind repararea prejudiciilor care nu depășesc plafonul de 50 de salarii medii lunare pe economie, părțile se pot adresa instanței după participarea la cel puțin o ședință de mediere. Astfel, instituirea prin prezentul proiect a unei condiții generale și distincte ar extinde regimul medierii dincolo de limitele stabilite de legea specială și ar putea genera neconcordanțe normative. Dispozițiile Legii medierii nr. 9/2026 urmează a fi aplicate în condițiile și limitele prevăzute de aceasta.
	3.	Art.4 alin.(1) în loc de "Curtii de Apel Centru" de indicat "instanțele de contencios administrativ".	Nu se acceptă Cererile de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea legislației în materie de concurență sunt de natură civilă și vizează acordarea despăgubirilor, iar nu exercitarea unor

			acțiuni de contencios administrativ. Acestea urmăresc repararea prejudiciului cauzat persoanei prejudiciate de către întreprindere sau asocierea de întreprinderi, și nu de către autoritățile publice. Prin urmare, atribuirea competenței instanțelor de contencios administrativ nu corespunde naturii juridice a acțiunilor respective.
4.	Art.4 alin.(2) după "plata taxei de stat" de indicat "dar se achită taxa de timbru".		Se acceptă Modificările propuse au fost operate.
5.	Art.4 alin.(3) după "Codul de procedură civilă" de indicat "Legea cu privire la mediere și statutul mediatorului", în loc de "normele dreptului civil" de indicat "normele Codului Civil".		Se acceptă Modificările propuse au fost operate.
6.	Art.5 – Divulgarea probelor, urmează de exclus deoarece contravine Codului de Procedură Civilă, nici o lege organică sau specială nu poate înlocui normele procesuale cu referire la activitatea instanței care sunt norme imperative. Nici o lege nu poate prevedea norme procesuale pentru instanță, altele decât cele indicate în CPC.		Nu se acceptă Dispozițiile art. 5 reglementează în mod expres mecanismul divulgării probelor în cadrul acțiunilor în despăgubire și sunt necesare pentru transpunerea Directivei 2014/104/UE. Aceste norme nu exclud aplicarea Codului de procedură civilă, ci stabilesc reguli speciale, aplicabile acțiunilor în despăgubire pentru încălcarea legislației în materie de concurență, care se completează cu normele Codului de procedură civilă în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel. Prin urmare, existența unor norme speciale privind divulgarea probelor nu

			contravine, prin ea însăși, caracterului imperativ al normelor procesuale, acestea urmând a fi aplicate în coroborare cu prevederile Codului de procedură civilă.
	7.	Art.6 (alin.2) - contravine normelor procesuale cu referire la administrarea probelor, acest alineat urmează de asemenea exclus.	Nu se acceptă Prevederea alin. (2) instituie un mecanism special privind accesul instanței la probele aflate în dosarul autorității de concurență și este necesară pentru transpunerea Directivei 2014/104/UE. Norma nu exclude și nu substituie regulile generale privind administrarea probelor prevăzute de Codul de procedură civilă, ci stabilește condițiile în care instanța poate solicita divulgarea unor probe din dosarul autorității de concurență, atunci când acestea nu pot fi obținute prin eforturi rezonabile de la părți sau terți. Prin urmare, eliminarea alin. (2) ar afecta mecanismul de divulgare a probelor prevăzut de actul UE și ar face norma legii incompatibilă cu Directiva 2014/104/UE.
	8.	Toate reglementările cu privire la divulgarea probelor urmează a fi indicate în Codul de Procedură Civilă.	Nu se acceptă Reglementarea divulgării probelor în cadrul acțiunilor în despăgubire este prevăzută de Directiva

			2014/104/UE și necesită norme speciale adaptate particularităților litigiilor în materie de concurență. Codul de procedură civilă reglementează cadrul general privind administrarea probelor, însă nu conține mecanismele specifice privind accesul la probele deținute de pârât, terți sau de autoritatea de concurență. Prin urmare, preluarea integrală a acestor norme în Codul de procedură civilă nu este necesară, prevederile speciale urmând să fie aplicate în coroborare cu normele procesuale generale.
	9.	Art.8 alin.(1) de exclus - instanța nu trebuie și nu urmează să sancționeze în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă cu amendă. Este non-sens Codul de procedură nu poate prevedea sancțiuni și amenzi, acesta urmează a fi indicate în Codul contravențional sau Legea cu privire la concurență.	Nu se acceptă Prevederile art. 8 alin. (1) sunt necesare pentru instituirea unui mecanism expres de sancționare a încălcărilor obligațiilor prevăzute de prezentul proiect de lege, având în vedere natura specifică a faptelor reglementate. Faptul că încălcările sunt săvârșite în cadrul unui proces civil nu exclude posibilitatea instituirii, printr-o lege specială, a unor sancțiuni pentru nerespectarea obligațiilor stabilite de aceasta. Menținerea acestor prevederi este justificată și prin necesitatea asigurării transpunerii corespunzătoare a Directivei 2014/104/UE, în special a art.

			8 „Sanțiuni”. Totodată, trimiterea la Codul de procedură civilă este necesară pentru aplicarea sancțiunii de către instanța de judecată și pentru asigurarea garanțiilor procedurale aferente. Excluderea alin. (1) ar lipsi de efectivitate normele prevăzute la art. 5–7, întrucât nu ar exista un mecanism suficient de clar și proporțional pentru sancționarea încălcării obligațiilor privind divulgarea, păstrarea și utilizarea probelor și a informațiilor confidențiale.
	10.	Art.8 alin.(3) de exclus, instanța nu trage concluzii defavorabile, instanța examinează circumstanțele cauzei multe-lateral, obiectiv și sub toate aspectele și le apreciază conform intimei convingeri bazate pe legi și probe.	Nu se acceptă Prevederile art. 8 alin. (3) sunt necesare pentru asigurarea eficienței mecanismului de divulgare și pentru transpunerea corespunzătoare a art. 8 alin. (2) din Directiva 2014/104/UE. Potrivit art. 8 alin. (2) din Directiva 2014/104/UE, statele membre trebuie să se asigure că sancțiunile care pot fi impuse de instanțele naționale sunt eficiente, proporționale și disuasive. În mod expres, Directiva 2014/104/UE prevede că sancțiunile pot include, în ceea ce privește comportamentul unei părți în cadrul procedurilor aferente unei acțiuni în despăgubire, posibilitatea de a trage

			concluzii defavorabile, inclusiv prezumarea că aspectul relevant a fost probat. Prevederea nu contravine principiului examinării cauzei în mod obiectiv, sub toate aspectele și multilateral, și nici principiului aprecierii probelor potrivit intimei convingeri a instanței. Dimpotrivă, concluzia defavorabilă poate fi formulată de instanță în procesul de apreciere a conduitei procesuale a părții, atunci când aceasta, fără justificare, refuză să prezinte o probă dispusă de instanță sau distruge probe relevante pentru soluționarea cauzei. Totodată, norma utilizează formularea <i>poate trage concluzii defavorabile</i>, ceea ce exclude caracterul automat al acestei consecințe. Instanța urmează să aprecieze, în fiecare caz concret, relevanța probelor și impactul conduitei părții asupra soluționării cauzei, în coroborare cu toate celelalte circumstanțe și probe administrate. În acest sens, instituirea posibilității de a trage concluzii defavorabile nu substituie aprecierea judiciară a probelor și nu instituie o prezumție absolută, ci reprezintă o consecință procedurală a neexecutării
--	--	--	--

			obligărilor privind divulgarea probelor sau a distrugerii acestora, aplicabilă în condițiile stabilite de lege.
11.	Art.8 alin.(5) - de exclus, nu este clar cum neprezentarea unor informații ar putea constitui infracțiune.		Se acceptă Norma la art. 8 alin. (5) a fost exclusă.
12.	Art.9 alin(1) de exclus, deoarece este o frază generală, care derivă din art.16 Cod de procedură civilă.		Nu se acceptă Norma specială la art. 9 alin. (1) stabilește în mod expres efectul constatării unei încălcări a legislației în materie de concurență asupra acțiunii în despăgubire, asigurând aplicarea efectivă și uniformă a mecanismului prevăzut de legislația UE.
13.	Art.9 alin.(2) - de exclus, deoarece nu există pentru instanță circumstanțe prestabilite, circumstanțe care nu urmează să le examineze instanța nemijlocit, nu urmează de a fi constatate doar circumstanțele care deja au fost stabilite printr-o hotărâre judecătorească.		Nu se acceptă Norma la art. 9 alin. (2) vizează exclusiv caracterul definitiv al constatării încălcării, fără a limita instanța în examinarea nemijlocită a prejudiciului, raportului de cauzalitate, întinderii despăgubirii și a celorlalte condiții ale acțiunii.
14.	Art.9 alin.(3) - după ”poate fi evaluată împreună cu alte probe introduse de părți” de adăugit ”cu condiția că această a fost omologată / confirmată în ordinea Codului de procedură civilă”.		Nu se acceptă Hotărârile și deciziile definitive pronunțate într-un alt stat membru al Uniunii Europene produc efectele probatorii prevăzute de norma specială,

			fără a fi necesară o procedură suplimentară de omologare sau confirmare în condițiile Codului de procedură civilă. Introducerea unei asemenea condiții ar putea restrânge efectul juridic prevăzut de Directiva 2014/104/UE și ar contraveni scopului asigurării unei aplicări efective și uniforme a normelor privind acțiunile în despăgubire pentru încălcarea legislației în materie de concurență.
15.	Art.10 alin.(1) - termenul de 5 ani de înlocuit cu "termenul de 3 ani", termen ce constituie prescripția extinctivă prevăzută de Codul Civil.		Nu se acceptă Termenul de prescripție de 5 ani este stabilit expres de Directiva 2014/104/UE, care prevede la art. 10 alin. (3) un termen de prescripție de cel puțin 5 ani pentru acțiunile în despăgubire ca urmare a încălcării dreptului concurenței. Stabilirea unui termen de 3 ani ar reduce nivelul de protecție acordat persoanelor prejudiciate și nu ar asigura transpunerea corespunzătoare a standardului minim impus de actul UE.
16.	Art.11 - Răspunderea solidară - Întreprinderile nu pot purta răspundere solidară. Răspunderea trebuie să fie personală, deoarece întreprinderile sunt subiecți, cu organizare și răspunderea distinctă, cu capacitate deplină de exercițiu a drepturilor civile. O întreprindere nu poate purta răspundere pentru o altă întreprindere sau împreună. Răspunderea civilă trebuie să fie individualizată concret.		Nu se acceptă Răspunderea solidară prevăzută la art. 11 reprezintă un regim special aplicabil întreprinderilor care au participat la aceeași încălcare a legislației în materie de concurență și

			este justificată de necesitatea asigurării dreptului la despăgubire integrală al persoanei prejudiciate. Reglementarea este în concordanță cu art. 11 din Directiva 2014/104/UE, care stabilește principiul răspunderii solidare a întreprinderilor care au încălcat împreună normele de concurență, prevăzând totodată excepții pentru IMM-uri și beneficiarii imunității la amenzi. Faptul că întreprinderile au personalitate și patrimoniu distinct nu exclude, prin el însuși, instituirea prin lege a răspunderii solidare. Aceasta nu presupune că o întreprindere răspunde pentru o altă întreprindere, ci că, în condițiile expres stabilite de lege, fiecare coautor al aceleiași încălcări poate fi obligat față de persoana prejudiciată la repararea integrală a prejudiciului, cu păstrarea dreptului de regres între coautori potrivit alin. (5). Prin urmare, individualizarea contribuției fiecărei întreprinderi se realizează în cadrul raporturilor interne de regres, fără a afecta dreptul persoanei prejudiciate de a solicita repararea integrală a prejudiciului.
17.	Art.12 alin.(5) – de exclus. Instanța nu poate să aibă alte		Nu se acceptă

		competențe decât cele prevăzute în CPC, instanța va examina acele cerințe care vor fi incluse de reclamant în acțiune.	Prevederea art. 12 alin. (5) din proiect transpune direct art. 12 alin. (5) din Directiva 2014/104/UE, care prevede expres că statele membre se asigură că instanțele naționale au competența de a estima, în conformitate cu procedurile naționale, cota din orice suprapreț care a fost transferată. Norma nu permite instanței să se pronunțe asupra unor pretenții care nu au fost formulate, ci stabilește o modalitate de cuantificare a prejudiciului în cadrul acțiunii deduse judecății, atunci când determinarea exactă a supraprețului transferat este imposibilă sau extrem de dificilă. Prin urmare, prevederea nu contravine competențelor instanței stabilite de Codul de procedură civilă și este necesară pentru asigurarea transpunerii corespunzătoare a actului UE.
18.	Art.13 alin.(2) - de exclus deoarece cel ce invocă, acela și trebuie să probeze și să demonstreze ceea ce invocă.		Nu se acceptă Prevederea este necesară pentru transpunerea fidelă a art. 13 din Directiva 2014/104/UE, care stabilește expres că sarcina probei privind transferul supraprețului revine părâtului. Regula are caracter special și urmărește să asigure o repartizare clară a sarcinii probei în această situație, în care transferul supraprețului este invocat de

			pârât pentru diminuarea despăgubirii solicitate. Prin urmare, eliminarea alin. (2) ar lipsi norma de conținutul expres impus de actul UE.
	19.	Art.16 alin.(1) de exclus - deoarece competența instanței de judecată este reglementată prin Codul de procedură civilă, iar estimarea cuantumului prejudiciului este la latitudinea părților în proces, instanța doar îl va admite sau respinge.	Nu se acceptă Prevederea art. 16 alin. (1) este necesară pentru transpunerea art. 17 alin. (1) din Directiva 2014/104/UE, care impune statelor membre să se asigure că nici sarcina probei, nici standardul probator nu fac practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului la despăgubiri și permite instanțelor naționale să estimeze cuantumul prejudiciului atunci când stabilirea exactă a acestuia este imposibilă sau excesiv de dificilă. Norma nu permite instanței să acorde despăgubiri din oficiu și nu înlătură principiul disponibilității. Instanța se pronunță asupra pretențiilor formulate de reclamant, iar estimarea reprezintă modalitatea de determinare a cuantumului prejudiciului în limitele acestor pretenții, atunci când acesta nu poate fi stabilit cu exactitate pe baza probelor administrate.
	20.	Art.16 alin.(5) de exclus - Instanța va aplica acele norme juridice care vor fi invocate de către părțile în proces de reclamant și pârât.	Nu se acceptă Ghidul privind cuantificarea prejudiciului are rol orientativ și

			metodologic în aplicarea normelor privind estimarea prejudiciului, care în contextul aderării RM la UE va fi transpus la nivel național. Instanța se va pronunța asupra pretențiilor formulate de părți și va utiliza Ghidul exclusiv ca instrument de cuantificare a prejudiciului, în limitele cadrului procesual și probator al cauzei. Menținerea prevederii este justificată și prin necesitatea asigurării unei aplicări uniforme și previzibile a metodologiilor de cuantificare a prejudiciului în acțiunile întemeiate pe încălcarea normelor în materie de concurență, astfel încât persoanele prejudiciate să beneficieze, în aceleași condiții și în quantumul corespunzător, de repararea prejudiciului, similar practicii stabilite la nivelul UE.
	21.	Art.17 alin.(1) după ”în materie de arbitraj” de indicat ”mediere”.	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.
Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC Scr. f/nr. din 17.08.2026	1.	Prezumția fixă de prejudiciu de 20% pentru carteluri Proiectul de lege prevede la articolul 16 alineatul (2) o prezumție potrivit căreia încălcările sub formă de cartel provoacă prejudicii constând într-o majorare de preț de 20% din prețul produselor sau serviciilor vizate de cartel, prezumție care poate fi răsturnată de autorul încălcării. Directiva 2014/104/UE, la articolul 17 alineatul (2), prevede doar o prezumție simplă a existenței prejudiciului cauzat de carteluri, fără a	Nu se acceptă Stabilirea unei prezumții relative de 20% privind supraprețul cauzat de carteluri reprezintă o opțiune de reglementare națională permisă de art. 17 alin. (2) din Directiva 2014/104/UE, care instituie prezumția existenței prejudiciului cauzat de carteluri, lăsând

	cuantifica acest prejudiciu printr-un procent fix, lăsând instanței naționale sarcina de a estima quantumul de la caz la caz, pe baza probelor administrate. Considerentul 47 al Directivei explică rațiunea acestei alegeri: prezumția vizează doar existența prejudiciului, nu quantumul concret, tocmai pentru a lăsa loc unei aprecieri judiciare adaptate fiecărei cauze. Propunere: eliminarea procentului fix de 20% din articolul 16 alineatul (2) și reformularea prezumției astfel încât aceasta să vizeze doar existența prejudiciului cauzat de cartel, quantumul urmând a fi stabilit de instanță de la caz la caz, eventual cu sprijinul metodologic al Ghidului de cuantificare menționat la articolul 16 alineatul (5) și cu asistența Consiliului Concurenței prevăzută la articolul 16 alineatul (4). O cifră standardizată introdusă prin lege riscă să fie contestată ca neconformă cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și poate genera litigii axate pe quantumul procentului, nu pe prejudiciul real suferit, afectând predictibilitatea și corectitudinea despăgubirilor atât pentru reclamanți, cât și pentru întreprinderile acuzate.	statelor membre o marjă de apreciere în stabilirea mecanismelor de cuantificare a acestuia. Stabilirea cotei de 20% a avut la bază date economice și studii relevante privind cuantificarea supraprețului, inclusiv studiile realizate pentru Comisia Europeană, precum și experiența statelor membre care au optat pentru instituirea unor prezumții relative privind quantumul prejudiciului. Astfel, intervalul de suprataxare cu cel mai mare număr de observații este cuprins între 10% și 20%. Totodată, datele empirice analizate în studiul Oxera indică o suprataxă mediană de aproximativ 18%, ceea ce susține utilizarea cotei de 20% ca reper legal. Totodată, prezumția este relativă, astfel încât nu instituie în mod automat și definitiv quantumul prejudiciului. Întreprinderea care a săvârșit încălcarea are posibilitatea de a prezenta probe pentru a demonstra că supraprețul a fost inferior cotei prezumate sau că acesta nu a existat. În acest mod se păstrează echilibrul procesual între părți și posibilitatea individualizării prejudiciului în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei. Instituirea prezumției urmărește,
--	---	---

			de asemenea, asigurarea efectivității dreptului la despăgubiri, având în vedere dificultățile de ordin probatoriu specifice acțiunilor în despăgubire pentru carteluri, precum și caracterul disuasiv al normelor privind răspunderea pentru încălcarea legislației concurențiale.
	2.	Extinderea prezumției de prejudiciu la abuzul de poziție dominantă Proiectul de lege introduce la articolul 16 alineatul (3) o prezumție relativă distinctă, potrivit căreia încălcările sub forma abuzului de poziție dominantă provoacă prejudicii, autorul încălcării având dreptul să răstoarne această prezumție. Directiva UE limitează însă expres prezumția de prejudiciu doar la înțelegerile de cartel, prin natura lor greu de dovedit, iar considerentul 47 explică faptul că această prezumție simplă este limitată la carteluri tocmai din cauza înțelegerilor secrete dintre acestea, care sporește asimetria informațională dintre părți — o rațiune care nu se aplică în același mod comportamentului unilateral de abuz de poziție dominantă, care este de regulă un comportament public și identificabil pe piață, nu o înțelegere secretă. Propunere: eliminarea prezumției de prejudiciu pentru abuzul de poziție dominantă de la articolul 16 alineatul (3) sau, cel puțin, limitarea ei la cazuri specifice de abuz cu caracter ascuns sau greu detectabil, pentru a alinia textul la rațiunea și la domeniul de aplicare restrâns pe care Directiva UE îl conferă acestei prezumții. Extinderea nejustificată a prezumției crește riscul juridic pentru întreprinderile cu poziție dominantă pe piața moldovenească, în special pentru companii cu cotă de piață ridicată în piețe restrânse, care ar putea deveni ținta unor cereri de despăgubire bazate pe o prezumție fără un fundament analog în	Nu se acceptă Instituirea unei prezumții relative privind existența prejudiciului în cazul abuzului de poziție dominantă reprezintă o opțiune de reglementare națională menită să asigure efectivitatea dreptului la despăgubiri și nu contravine Directivei 2014/104/UE. Prezumția instituită este relativă, autorul încălcării având posibilitatea de a o răsturna prin probe contrare. Prin urmare, aceasta nu conduce automat la acordarea despăgubirilor și nu exonerează reclamantul de obligația de a demonstra celelalte condiții ale răspunderii civile și întinderea prejudiciului.

		dreptul UE.	
	3.	Sancțiunile procedurale cuantificate procentual, calculate din cifra de afaceri Proiectul de lege stabilește la articolul 8 alineatul (1) sancțiuni pentru abateri procedurale (nedivulgarea probelor, distrugerea de probe, nerespectarea măsurilor de protecție a confidențialității, încălcarea limitărilor privind utilizarea probelor) constând în amenzi de la 20 la 10.000 unități convenționale pentru persoane fizice și de la 0,1% până la 1% din cifra de afaceri anuală pentru întreprinderi. Directiva 2014/104/UE, la articolul 8 alineatul (2), cere doar ca sancțiunile să fie „eficiente, proporționale și disuasive”, fără a impune sau sugera un quantum procentual din cifra de afaceri — un asemenea nivel de sancțiune este, în dreptul concurenței, de regulă rezervat sancționării încălcărilor de fond ale regulilor de concurență (cartel, abuz de poziție dominantă), nu abaterilor procedurale dintr-un proces civil de despăgubire. Propunere: revizuirea plafonului sancțiunii pentru întreprinderi de la articolul 8 alineatul (1), fie prin introducerea unui plafon absolut (sumă fixă, similar tratamentului persoanelor fizice), fie prin reducerea procentului, pentru a evita o disproporție între gravitatea unei abateri procedurale (de exemplu, întârzierea depunerii unui document) și quantumul sancțiunii, care la o cifră de afaceri mare poate ajunge la sume disproporționate de ridicate. O sancțiune procedurală calculată ca procent din cifra de afaceri globală ar putea fi contestată ca disproporționată, mai ales pentru grupuri de companii cu cifră de afaceri consolidată ridicată, dar cu o abatere procedurală minoră în dosarul concret.	Nu se acceptă Cuantumul sancțiunilor prevăzute la art. 8 alin. (1) este stabilit în vederea asigurării caracterului eficient, proporțional și disuasiv al acestora, în conformitate cu art. 8 alin. (2) din Directiva 2014/104/UE. Stabilirea sancțiunii pentru întreprinderi în funcție de cifra de afaceri permite individualizarea acesteia în raport cu dimensiunea și capacitatea economică a întreprinderii, ceea ce va contribui la caracterul efectiv și disuasiv al sancțiunii. În domeniul concurenței, ca și în multe alte domenii ale economiei naționale, sancțiunile pentru întreprinderi se stabilesc în baza cifrei de afaceri ca fiind baza de calcul relevantă. Totodată, sancțiunea se va aplica în funcție de circumstanțele concrete ale încălcării și nu va reprezenta o sancțiune pentru încălcarea de fond a legislației concurențiale, ci un instrument procedural destinat asigurării respectării ordinelor instanței privind divulgarea și protecția probelor.
	4.	Absența unei clauze exprese de neretroactivitate a normelor de	Se acceptă

		drept material Directiva 2014/104/UE prevede expres la articolul 22 alineatul (1) că măsurile naționale de transpunere a dispozițiilor de drept material nu se aplică retroactiv. Proiectul de lege conține la articolul 19 doar o normă privind data intrării în vigoare (3 luni de la publicare, cu excepția articolului 1 alineatul (4) și a articolului 9 alineatele (2) și (3), care intră în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană), fără o clauză distinctă de neretroactivitate a dispozițiilor de fond, precum răspunderea solidară, prezumțiile de prejudiciu sau regimul beneficiarului de imunitate. Propunere: introducerea unui articol distinct (sau a unui alineat suplimentar la articolul 19) care să prevadă expres că dispozițiile de drept material ale legii nu se aplică retroactiv faptelor anticoncurențiale săvârșite anterior intrării în vigoare a legii, în linie cu articolul 22 din Directivă. Absența unei asemenea clauze creează un risc de interpretare judiciară neuniformă și expune întreprinderile unui grad de imprevizibilitate juridică incompatibil cu principiul securității juridice, mai ales în contextul introducerii unor prezumții de prejudiciu mai stricte decât cele din dreptul UE. ATIC apreciază efortul MDDE de aliniere a cadrului normativ național la standardele europene în materie de acțiuni în despăgubire pentru încălcarea legislației concurenței și susține obiectivul de a asigura o protecție efectivă a părților prejudiciate. Considerăm însă că punctele semnalate mai sus depășesc standardul minim armonizat impus de Directiva 2014/104/UE și ar putea genera o expunere disproporționată pentru întreprinderi, inclusiv pentru cele din sectorul TIC, afectând climatul investițional și predictibilitatea juridică din Republica Moldova. Vă mulțumim anticipat pentru atenție și ne reconfirmăm deschiderea pentru discuții suplimentare care pot contribui la definitivarea acestui proiect de lege.	Art. 1 al proiectului a fost completat cu un nou alin. (6), care asigură expres principiul neretroactivității legii date.
Ministerul Justiției	1.	Aferent redacției proiectului se expun următoarele observații și	Nu se acceptă

Scr. Nr. 04/2-8951 din 05.08.2026	proponeri de îmbunătățire a calității acestuia. Cu referire la art. 1 alin. (3), proiectul operează cu noțiunea de „întreprinderi publice”, noțiune care nu este consacrată în legislația națională și nici definită în cuprinsul proiectului. Într-adevăr, noțiunea de „întreprindere publică” este utilizată în dreptul Uniunii Europene, inclusiv în Directiva 2014/104/UE, în contextul aplicării normelor în materie de concurență. Totuși, transpunerea unei directive nu exclude obligația legiuitorului național de a asigura claritatea, precizia și previzibilitatea normelor juridice prin utilizarea unei terminologii compatibile cu sistemul național de drept sau prin definirea expresă a noțiunilor preluate din dreptul Uniunii. Sub acest aspect, legislația Republicii Moldova nu consacră noțiunea generală de „întreprindere publică”. Astfel, potrivit art. 3 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, „întreprinderea” reprezintă forma organizatorico juridică a activității de antreprenoriat și constituie agentul economic înființat în modul stabilit de legislație, noțiune care nu este limitată la entitățile din sectorul public. Totodată, Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală reglementează distinct întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, ca forme specifice de organizare a întreprinderilor din sectorul public. În aceste condiții, utilizarea sintagmei „întreprindere publică”, în lipsa unei definiții legale, poate genera incertitudini cu privire la sfera subiecților vizati de normă, nefiind clar dacă aceasta include exclusiv întreprinderile de stat și municipale sau și societățile comerciale cu capital integral ori majoritar public, precum și alte entități asupra cărora statul sau unitățile administrativ-teritoriale exercită control. Prin urmare, în vederea asigurării coerenței terminologice cu legislația națională și a respectării exigențelor de claritate și previzibilitate a normei juridice, se recomandă fie definirea expresă a noțiunii de „întreprindere publică”, în conformitate cu sensul avut în	Nu este necesară definirea suplimentară a noțiunii de <i>întreprindere publică</i>, întrucât aceasta este deja definită de Legea nr. 182/2026 cu privire la ajutorul de stat. Prin urmare, este inoportună dublarea noțiunii, iar introducerea unor precizări suplimentare nu se impune.
--	--	--

		vedere de Directiva 2014/104/UE, fie corelarea terminologiei utilizate cu conceptele consacrate de legislația Republicii Moldova, în măsura în care aceasta nu afectează conformitatea transpunerii directivei.	
	2.	Cu referire la art. 2 alin. (1): La lit. b), se constată că definiția noțiunii de „autoritate de concurență” include și Comisia Europeană, precum și autoritățile naționale de concurență ale statelor membre ale Uniunii Europene, precizând că acestea sunt incidente ulterior datei aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Totodată, potrivit art. 19 din proiect, numai art. 1 alin. (4) și art. 9 alin. (2) și (3) sunt prevăzute să intre în vigoare de la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, fără a fi menționat și art. 2 alin. (1) lit. b). Astfel, în vederea asigurării coerenței reglementării și evitării unor neclarități privind aplicarea în timp a normelor, se recomandă completarea art. 19 cu referirea la art. 2 alin. (1) lit. b), în partea ce reglementează competența Comisiei Europene și a autorităților naționale de concurență din statele membre, astfel încât această parte a dispoziției să intre în vigoare de la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană (obiecție aplicabilă și pentru art. 2 alin. (1) lit. k) și l), precum și art. 3 alin. (1) din proiect).	Nu se acceptă Art. 2 alin. (1) lit. b) din proiect prevede doar noțiunea de <i>autoritate de concurență</i> și nu necesită derogare de la intrarea în vigoare a legii, întrucât nu prevede norme dispozitive sau imperative, ci doar nominalizează categoriile de autorități care pot fi definite ca autorități de concurență. Nu se acceptă Referințele directe la prevederile TFUE, utilizate la art. 2 lit. k) și l) sunt necesare pentru asigurarea unei corespondențe cu noțiunile utilizate în Directiva (UE) 2014/104 și pentru delimitarea cadrului normativ național de cel al Uniunii Europene. Totodată, aplicarea art. 101 și 102 din TFUE este expres delimitată în timp prin art. 2 lit. k), care prevede aplicarea acestora ulterior datei intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. În ceea ce privește art. 2 lit. l), referința la art. 101 și 102 din TFUE este utilizată pentru determinarea

		La lit. k) se va ține cont că, într-o enumerare de referințe, denumirea elementului structural nu se repetă (valabil și pentru restul cazurilor similare). Sub aspect redacțional, se recomandă în denumirea art. 2 cuvântul „Definiții” de substituit cu cuvântul „Noțiuni”, în vederea ajustării la terminologia utilizată conform legislației naționale.	corespondenței dintre legislația națională în materie de concurență și normele de concurență ale Uniunii Europene, prin raportare la dispozițiile care urmăresc predominant același obiectiv ca art. 101 și 102 din TFUE. Se acceptă Se ajustează redacția în vederea evitării repetării elementului structural <i>art.</i> Se acceptă
	3.	Cu referire la art. 4 alin. (3), considerăm că norma juridică expusă necesită reformulare sub aspectul clarității și al succesiunii regulilor de aplicare. În redactarea actuală, norma stabilește că „Procedura acțiunii în despăgubire a prejudiciului cauzat de întreprinderi ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență se desfășoară conform prevederilor prezentei legi”, iar „Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă și normele dreptului civil, în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel sau nu derogă”. Se observă că cuvintele „suplimentar se aplică” nu exprimă în mod suficient de clar raportul dintre această lege și dreptul comun, nefiind evident dacă prevederile Codului de procedură civilă și normele dreptului civil au caracter subsidiar sau complementar. Totodată, formularea potrivit căreia procedura acțiunii „se desfășoară conform prevederilor prezentei legi” poate crea impresia că această lege reglementează integral procedura de examinare a cauzei, deși aceasta este guvernată, ca regulă generală, de Codul de procedură civilă, iar legea în cauză instituie norme speciale și derogatorii aplicabile acțiunilor	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.

		în repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea legislației în materie de concurență. Astfel, în vederea asigurării clarității, previzibilității și a unei delimitări explicite între normele speciale și dreptul comun, se recomandă reformularea alin. (3), astfel încât să rezulte în mod expres caracterul special al acestei legi și aplicarea subsidiară a prevederilor Codului de procedură civilă și a normelor dreptului civil, în măsura în care legea nu conține dispoziții speciale. În acest sens, alin. (3) poate avea următorul cuprins: „Acțiunile în repararea prejudiciului cauzat de întreprinderi ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență se examinează potrivit prevederilor prezentei legi. În măsura în care prezenta lege nu reglementează anumite aspecte procedurale sau de drept material, se aplică, în mod corespunzător, prevederile Codului de procedură civilă și normele dreptului civil.”	
	4.	La art. 6: La alin. (3) remarcăm că, potrivit art. 55 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative într-un act normativ nu se admite trimiterea la un act normativ de nivel inferior (valabil și pentru restul trimiterilor exacte la hotărârile Plenului Consiliului Concurenței). Cu referire la alin. (5), dispoziția necesită a fi revizuită sub aspectul clarității și al corelării terminologice cu legislația națională în materie de concurență. Astfel, prevederea potrivit căreia divulgarea anumitor categorii de	Nu se acceptă Alin. (3) al art. 55 din Legea nr. 100/2017 nu permite a face trimitere la o normă de trimitere dintr-un act normativ inferior. În cazul dat, în acord cu art. 55 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, proiectul legii face trimitere expresă la actul normativ secundar și nu la o normă de trimitere, pentru a asigura previzibilitatea și claritatea normei. Se acceptă Modificările propuse au fost operate.

	probe poate fi dispusă de instanța de judecată numai după ce „autoritatea de concurență [...] și-a încheiat procedurile” nu precizează natura procedurilor avute în vedere. Or, formula utilizată este una generală și poate genera incertitudini privind sfera sa de aplicare, întrucât autoritatea de concurență desfășoară mai multe tipuri de proceduri în exercitarea atribuțiilor sale. Având în vedere contextul normei, rezultă că sunt vizate procedurile desfășurate de autoritatea de concurență în vederea examinării și investigării unei posibile încălcări a legislației în materie de concurență. În acest sens, se impune corelarea terminologiei utilizate cu noțiunile consacrate de Legea concurenței nr. 183/2012, care reglementează procedurile de investigare și actele prin care acestea sunt finalizate. În vederea asigurării clarității și previzibilității normei, se recomandă substituirea cuvintelor „și-a încheiat procedurile” cu o formulare care să indice în mod expres procedura avută în vedere, de exemplu „și-a încheiat procedura de investigare” sau „a finalizat procedura administrativă privind examinarea încălcării legislației în materie de concurență”, după caz (obiecție aplicabilă și pentru art. 6 alin. (5) lit. b) din proiect). În alte ordine de idei, la alin. (10), dispoziția necesită a fi revizuită sub aspectul clarității și al determinării procedurale. Astfel, prevederea potrivit căreia „Autoritatea de concurență, din oficiu, poate prezenta punctul de vedere instanței cu privire la proporționalitatea cererilor de divulgare de probe ce au fost prezentate acesteia” nu stabilește în mod suficient de clar momentul procedural în care autoritatea poate exercita această posibilitate și nici circumstanțele în care poate interveni. Totodată, cuvintele „probele ce au fost prezentate acesteia” sunt susceptibile de interpretări diferite, nefiind clar dacă sunt avute în vedere	Nu se acceptă Dispoziția alin. (10) transpune prevederile art. 6 alin. (11) din Directiva 2014/104/UE, care stabilesc posibilitatea autorității de concurență de a prezenta, din oficiu, instanței observații cu privire la proporționalitatea cererilor de divulgare a probelor.
--	---	--

		probele existente în dosarul administrativ al autorității de concurență, probele obținute în cadrul procedurii de investigare sau alte categorii de documente transmise ulterior autorității. În vederea asigurării clarității și previzibilității normei, se recomandă precizarea expresă a momentului procedural în care autoritatea de concurență poate prezenta punctul de vedere, precum și a naturii acestuia (consultativă), astfel încât să rezulte că intervenția autorității are rolul de a sprijini instanța în aprecierea proporționalității divulgării probelor, fără a afecta competența exclusivă a instanței de a soluționa cererea de divulgare.	Directiva nu stabilește un moment procedural concret, circumstanțe suplimentare sau caracterul consultativ al acestor observații, nefiind necesară detalierea acestora în proiect. Totodată, sintagma <i>probele ce au fost prezentate acesteia</i> trebuie interpretată în contextul dispozițiilor privind divulgarea probelor și nu limitează sau extinde în mod nejustificat categoria probelor la care se poate referi punctul de vedere al autorității. Prin urmare, precizarea suplimentară a momentului procedural, a circumstanțelor și a naturii intervenției autorității ar putea depăși prevederile Directivei 2014/104/UE.
	5.	Cu referire la art. 8, norma propusă necesită revizuire sub aspectul clarității, previzibilității și corelării cu legislația procesuală în vigoare. Astfel, textul prevede că instanța de judecată poate aplica sancțiunea „în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă”, însă nu indică în mod expres dispozițiile la care se face trimitere. Or, capitolul XI „Amenzile judiciare” din Codul de procedură civilă reglementează cadrul general și procedura de aplicare a amenzilor judiciare, stabilind că acestea se aplică în cazurile și în proporțiile prevăzute de Cod. În aceste condiții, nu este clar dacă trimiterea vizează doar procedura de aplicare și contestare a amenzii judiciare sau dacă autorul intenționează să instituie o categorie specială de amenzi judiciare, cu un regim distinct de cel prevăzut de Codul de procedură	Nu se acceptă Potrivit art. 4 alin. (3) din proiect, prevederile Codului de procedură civilă se aplică în mod corespunzător aspectelor procedurale care nu sunt reglementate de prezenta lege. Prin urmare, art. 8 alin. (1) trebuie interpretat în coroborare cu norma prevăzută la art. 4 alin. (3), fără a fi necesară instituirea unei trimiteri distincte la anumite dispoziții din Codul de procedură civilă.

		civilă. Totodată, proiectul instituie sancțiuni cuprinse între 20 și 10.000 unități convenționale pentru persoanele fizice și între 0,1% și 1% din cifra de afaceri pentru întreprinderi și asocieri de întreprinderi. Acest mecanism de sancționare nu este specific regimului general al amenzilor judiciare reglementat de art. 161 și 163 din Codul de procedură civilă, care operează exclusiv cu amenzi stabilite în unități convenționale. Prin urmare, în nota de fundamentare se impune justificarea caracterului derogatoriu al normei și stabilirea expresă a raportului acesteia cu dispozițiile Codului de procedură civilă.	Totodată, art. 8 stabilește în mod expres faptele pentru care poate fi aplicată amenda, astfel încât nu se instituie un regim juridic neclar sau distinct prin simpla trimitere la Codul de procedură civilă. Se acceptă parțial Pentru aplicarea sancțiunilor în dependență de gravitatea și durata faptei și, respectiv, pentru o mai mare claritate în aplicarea de către instanță a amenzilor pentru întreprinderi, art. 8 alin. (1) a fost completat cu trimiterea la normele de individualizare stabilite de Legea concurenței nr. 183/2012. Totodată, art. 4 alin. (3) din proiect stabilește în mod expres caracterul subsidiar al aplicării Codului de procedură civilă, acesta fiind aplicabil numai în măsura în care anumite aspecte procedurale nu sunt reglementate de proiect. Prin urmare, dispozițiile generale ale Codului de procedură civilă nu împiedică legiuitorul să stabilească, printr-o lege specială, un regim sancționator distinct pentru domeniul reglementat.
--	--	---	---

		Suplimentar, se constată o necorelare privind categoriile de persoane pasibile de sancționare. În timp ce art. 161 din Codul de procedură civilă utilizează noțiunea generală de „persoane care au săvârșit încălcări procedurale”, proiectul limitează aplicarea sancțiunii la „părți, terți și reprezentanții legali ai acestora”. Această formulare poate genera incertitudini cu privire la posibilitatea sancționării altor participanți la proces care pot deține probe sau pot încălca obligațiile procedurale prevăzute de proiect. Adițional, la alin. (3) al art. 8, norma juridică transpune mecanismul prevăzut de art. 8 alin. (2) din Directiva 2014/104/UE, care permite instanțelor naționale să aplice sancțiuni pentru comportamentul unei părți în cadrul procedurilor aferente acțiunilor în despăgubire, inclusiv prin tragerea unor concluzii defavorabile, cum ar fi prezumarea că un anumit aspect relevant a fost probat sau respingerea cererilor ori apărărilor. Totuși, formularea utilizată în proiect nu delimitează suficient situațiile în care aceste consecințe procesuale pot fi aplicate. Astfel formula „comportamentul unei părți în cadrul procedurilor aferente unei acțiuni în despăgubiri” are un caracter general și nu indică faptul că sunt avute în vedere, în principal, situațiile legate de neexecutarea obligațiilor	În consecință, faptul că art. 161 și 163 din Codul de procedură civilă utilizează unitatea convențională ca modalitate generală de stabilire a amenzii nu exclude posibilitatea instituirii, prin legea specială, a unui quantum raportat la cifra de afaceri a întreprinderii sau asocierii de întreprinderi. Se acceptă Modificările propuse au fost operate. Nu se acceptă Completarea propusă nu este necesară, având în vedere că art. 8 alin. (3) este în corelare cu alin. (1), în special cu lit. a)-d). Totodată, alin. (3) stabilește în mod expres consecința procesuală posibilă, inclusiv prin prezumarea ca dovedite a faptelor pe care probele nedivulgate urmau să le confirme sau respingerea apărărilor în întregime sau în parte.
--	--	---	--

	privind divulgarea probelor sau lipsa de cooperare procesuală în cadrul procedurii de administrare a probelor. Respectiv, în vederea asigurării clarității și previzibilității normei, se recomandă completarea dispoziției prin precizarea că aceste consecințe pot fi aplicate în cazul comportamentului unei părți care împiedică sau refuză nejustificat divulgarea probelor dispuse de instanță, precum și prin corelarea cu prevederile privind sancțiunile aplicabile în materia divulgării probelor. Adițional, redacția art. 8 necesită a fi revizuită din perspectiva respectării principiului proporționalității sancțiunii în raport cu gravitatea faptei săvârșite. Mai mult, textul propus instituie un regim sancționator unic pentru fapte care prezintă grade diferite de gravitate și de pericol social, fără a asigura o corelare adecvată între natura încălcării și severitatea sancțiunii aplicabile. Astfel, aceeași marjă de sancționare este prevăzută atât pentru neprezentarea unei probe la termenul stabilit de instanță, faptă care poate fi determinată inclusiv de împrejurări obiective, cât și pentru distrugerea probelor relevante ori încălcarea măsurilor dispuse pentru protejarea informațiilor confidențiale, care presupun un grad semnificativ mai ridicat de gravitate și afectează în mod direct buna înfăptuire a actului de justiție. Lipsa unei diferențieri a regimului sancționator poate conduce la aplicarea unor sancțiuni excesive în raport cu gravitatea concretă a faptei comise. Totodată, în privința persoanelor juridice, stabilirea amenzii exclusiv prin raportare la cifra de afaceri realizată în anul anterior sancționării, în lipsa unor criterii exprese de individualizare, nu oferă suficiente garanții pentru aplicarea unei sancțiuni proporționale. Deși alin. (2) face trimitere la caracterul eficient, proporțional și disuasiv al amenzii în cazul persoanelor fizice, textul nu reglementează criterii	Prin urmare, norma stabilește în mod suficient de clar atât conduita relevantă, cât și consecințele procesuale ale acesteia, nefiind necesară completarea propusă. Se acceptă La art. 8 alin. (1) a fost completat.
--	---	--

	similare pentru persoanele juridice și nu obligă instanța să țină seama de împrejurările concrete ale cauzei, de gravitatea încălcării, de forma de vinovăție, de consecințele produse ori de conduita procesuală a persoanei sancționate. La alin. (5) norma necesită a fi examinată prin prisma principiului non bis in idem și a garanției de a nu fi sancționat de două ori pentru aceeași faptă. Principiului non bis in idem derivă din normele constituționale ale art. 4, 21 și 25 din Constituție. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă a devenit un principiu fundamental și incontestabil al oricărui sistem de drept și este garantat de normele actelor internaționale, la care a aderat și Republica Moldova. Astfel, potrivit art. 4 alin. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat. Cu termeni similari operează și art. 14 alin. 7 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. Este de subliniat că, pentru a determina dacă o anumită sancțiune intră în cadrul materiei penale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului aplică așa-numitele criterii Engel. Curtea a stabilit în jurisprudența sa trei criterii, cunoscute sub numele de „criteriile Engel” (a se vedea Engel și Alții c. Olandei, §82), care urmează să fie luate în considerare pentru a stabili dacă există sau nu o „acuză în materie penală”. Primul criteriu este încadrarea juridică a infracțiunii în dreptul național, al doilea este însăși natura infracțiunii, iar al treilea reprezintă gradul de severitate al pedepsei pe care persoana în cauză riscă să o suporte (Cauza Sergey Zolotukhin c. Rusiei, §53). Adițional, amintim că și Curtea Constituțională, conferind	Se acceptă La art. 8 alin. (5) a fost exclus.
--	---	--

		principiului non bis in idem o conotație constituțională, în § 5 din Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală a subliniat: „[...] dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă derivă din art. 21 din Constituție, conform căruia: „Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”[...] Din cele enunțate rezultă că principiul statuat la art. 21 din Constituție – asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar – pe lângă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă. Principiul în cauză presupune că cel care prin conduita sa a ignorat ordinea de drept va răspunde o singură dată pentru fapta ilicită, pentru o încălcare a legii se va aplica o singură sancțiune juridică. Acest principiu constituțional se aplică nu numai în cauzele penale, dar și în cauzele contravenționale, precum și în orice altă formă de răspundere juridică din aceeași materie de drept (de exemplu – penală sau civilă).”	
	6.	La fel, se consideră necesară revizuirea redacției art. 9 alin. (1), întrucât formularea propusă de autor potrivit căreia „O încălcare a legislației în materie de concurență constatată printr-o decizie definitivă a Consiliului Concurenței ori printr-o hotărâre definitivă a unei instanțe de judecată se consideră a fi stabilită în mod irevocabil pentru instanța de judecată investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire...” generează incertitudini juridice sub aspectul efectelor unei decizii administrative asupra unei instanțe de judecată. Noțiunea de „stabilită în mod irevocabil” nu este adecvată în cazul unei decizii emise de Consiliul Concurenței, deoarece caracterul irevocabil este specific hotărârilor judecătorești rămase definitive și nu	Se acceptă Modificările au fost operate. La art. 9 alin. (1) s-a expus în următoarea redacție: “(1) O încălcare a legislației în materie de concurență constatată printr-o decizie a Consiliului Concurenței care a obținut puterea lucrului decis și/sau printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată este obligatorie pentru instanța de judecată

		actelor administrative. Totodată, formularea actuală poate fi interpretată ca atribuind unei decizii administrative un efect absolut asupra instanței sesizate cu o acțiune în despăgubire, fără a clarifica condițiile în care această decizie produce asemenea efecte. În acest sens, se impune precizarea expresă că instanța de judecată investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire este ținută de constatarea existenței încălcării legislației în materie de concurență doar în cazul în care aceasta rezultă dintr-un act administrativ executoriu (decizia Consiliului Concurenței) care nu mai poate fi contestat pe căile prevăzute de lege sau dintr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă. În acest sens, se propune reformularea alin. (1) după cum urmează: „(1) O încălcare a legislației în materie de concurență constatată printr-o decizie executorie a Consiliului Concurenței și/sau printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată este obligatorie pentru instanța de judecată investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire întemeiate pe legislația în materie de concurență.”.	investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire întemeiate pe legislația în materie de concurență.”
	7.	La art. 11, prevederile alin. (2) necesită revizuire sub aspectul clarității și al respectării cerințelor de tehnică legislativă. În primul rând, utilizarea abrevierii „IMM” fără definirea prealabilă a acesteia la prima utilizare în cuprinsul proiectului de act normativ nu corespunde regulilor de redactare legislativă. Astfel, menționăm că, noțiunile abreviate urmează a fi indicate în formă deplină la prima menționare, cu precizarea abrevierii care va fi utilizată ulterior. Astfel, propunem următoarea redacție a părții introductive a alin. (2): „(2) Fără a aduce atingere dreptului la despăgubiri integrale, astfel cum este prevăzut la art. 3, în cazul în care autorul încălcării face parte din întreprinderi mici și mijlocii (ÎMM), astfel cum sunt definite în Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, acesta este responsabil numai față de cumpărătorii săi direcți și indirecti, în cazul în care: [...]”.	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.

	8.	Prevederea de la art. 12 alin. (5) necesită clarificare suplimentară sub aspectul mecanismului de estimare a cotei din suprapreț transferate, precum și al autorității competente pentru elaborarea și aprobarea orientărilor aplicabile în acest domeniu. Formularea potrivit căreia instanța de judecată „are competența de a estima cota din suprapreț care a fost transferată” nu stabilește criteriile, metodele sau reperele de care aceasta urmează să țină cont la efectuarea estimării. Având în vedere caracterul complex al unei asemenea evaluări, este necesară asigurarea unui cadru metodologic clar, pentru a preveni interpretările neuniforme și aplicarea divergentă a normei. Totodată, în contextul art. 16 din Directiva 2014/104/UE, care prevede elaborarea unor orientări pentru instanțele naționale privind modalitatea de estimare a cotei din suprapreț transferate cumpărătorului indirect, urmează a fi clarificat cine este autoritatea competentă să elaboreze și să aprobe asemenea orientări la nivel național și care este temeiul juridic pentru emiterea acestora. Astfel, având în vedere cele expuse mai sus, se consideră necesară completarea acestui articol cu prevederi ce vizează autoritatea responsabilă de elaborarea și aprobarea actului normativ privind estimarea cotei din suprapreț care a fost transferată, astfel încât aplicarea dispozițiilor privind transferul supraprețului să se realizeze într-un mod previzibil și uniform.	Se acceptă parțial Modalitatea de estimare a cotei din suprapreț transferate va fi stabilită prin actul, care va fi elaborat și aprobat ca act interinstituțional, în comun de mai multe autorități și instituții care fac parte din Grupul de lucru instituit pentru elaborarea prezentei legi: Consiliul Concurenței, MJ, MDED, CSJ și CSM.
	9.	Întru evitarea dublării denumirilor capitolului V și art. 16, precum și pentru respectarea prevederilor art. 53 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se recomandă comasarea acestui capitol cu capitolul IV, care va fi denumit „Transferul supraprețurilor și cuantificarea prejudiciului”.	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.
	10.	În altă ordine de idei, art. 16 alin. (5) din proiect nu întrunește cerințele de claritate și previzibilitate a normei juridice, întrucât face trimitere la „Ghidul privind cuantificarea prejudiciului în acțiunile în despăgubire întemeiate pe încălcarea articolelor 101 sau 102 din TFUE	Nu se acceptă Ghidul este prevăzut de PNA ca acțiune normativă ce va transpune la nivel național Comunicarea Comisiei

		sau a articolelor 5 sau 11 din Legea concurenței nr. 183/2012”, fără a preciza autorul, natura juridică și temeiul aplicabilității acestuia în ordinea juridică națională. Astfel, formularea utilizată nu permite stabilirea cu certitudine dacă este avut în vedere un ghid elaborat la nivelul Comisiei Europene, un act adoptat de o autoritate publică sau un document ce urmează a fi aprobat printr-un act normativ intern. Totodată, nu este clar caracterul obligatoriu sau orientativ al acestuia și temeiul juridic în baza căruia instanțele de judecată urmează să îl utilizeze la estimarea prejudiciului. În acest context, se consideră oportună revizuirea normei prin indicarea expresă a autorului ghidului, a actului prin care acesta este recunoscut sau aprobat la nivel național și a caracterului său juridic, în vederea asigurării clarității și securității raporturilor juridice.	privind cuantificarea prejudiciilor în acțiunile în despăgubire întemeiate pe încălcarea articolului 101 sau 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și va constitui un act metodologic interinstituțional, ce urmează a fi elaborat în cadrul Grupului de lucru instituit pentru elaborarea prezentei legi: Consiliul Concurenței, MJ, MDED, CSJ și CSM.
	11.	Cu referire la art. 17 alin. (1), norma necesită a fi revizuită sub aspect redacțional, întrucât redacția „Fără a aduce atingere prevederilor naționale incidente în materie de arbitraj” este formulată generic și nu permite identificarea cu claritate a actelor normative la care se face referire. Or, utilizarea noțiunii de „prevederi naționale incidente” nu asigură precizia normei juridice, fiind oportună indicarea expresă a legislației aplicabile în materie de arbitraj sau utilizarea unei formulări consacrate în tehnica legislativă, precum „fără a aduce atingere prevederilor legislației în materie de arbitraj”. Totodată, se recomandă revizuirea textului și sub aspect redacțional, inclusiv prin substituirea sintagmei „pentru maximum 2 ani” cu formularea „pentru o perioadă de cel mult 2 ani”, utilizată în mod constant în legislația națională.	Se acceptă Modificările propuse au fost operate.
	12.	Art. 18 din proiect se consideră inoportun, întrucât reglementează un aspect ce ține de individualizarea sancțiunilor aplicate de Consiliul Concurenței, materie care face obiectul de reglementare al Legii concurenței nr. 183/2012. Or, art. 73 alin. (3) din legea enunțată stabilește circumstanțele atenuante care determină reducerea nivelului de	Nu se acceptă Prevederea art. 18 din proiect asigură transpunerea art. 18 alin. (3) din Directiva 2014/104/UE, care prevede posibilitatea autorității de concurență de

		bază al amenzii, iar alin. (4) prevede expres că lista acestora nu este exhaustivă. În acest context, în măsura în care se consideră necesară reținerea plății despăgubirilor în urma soluționării consensuale a litigiilor drept circumstanță atenuantă, aceasta urmează a fi reglementată în cadrul Legii concurenței nr. 183/2012, care instituie regimul juridic al stabilirii și individualizării sancțiunilor aplicate de Consiliul Concurenței. Prin urmare, includerea unei asemenea prevederi în acest proiect de lege nu se justifică din perspectiva coerenței și sistematizării cadrului normativ în materie de concurență.	a considera despăgubirile plătite în urma unei soluționări consensuale, anterior adoptării deciziei de aplicare a unei amenzi, drept factor atenuant. Reglementarea propusă este compatibilă cu art. 73 alin. (4) din Legea concurenței nr. 183/2012, potrivit căruia lista circumstanțelor atenuante nu este exhaustivă, și nu instituie un regim distinct de individualizare a sancțiunilor, ci concretizează, în scopul transpunerii Directivei, o posibilitate acordată autorității de concurență.
	13.	În denumirea capitolului VII se vor exclude cuvintele „și tranzitorii”, deoarece în acest capitol nu sunt stabilite dispoziții tranzitorii, care, în conformitate cu art. 48 din Legea nr. 100/2017, cuprind măsurile ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări care urmează a fi abrogate sau înlocuite de noul act normativ.	Se acceptă
	14.	La art. 19 textul „la 3 luni” se va substitui cu textul „la expirarea a 3 luni”. Totodată, remarcăm că, capitolul reprezintă element de structură complex, motiv pentru care nu poate fi constituit dintr-un singur articol.	Se acceptă
Centrul de Armonizare a Legislației Scr. Nr. 31/02-126-8679 din 24.07.2026	1.	I. Obiectul proiectului Proiectul național prezentat pentru expertiza de compatibilitate urmărește transpunerea primară și integrală în legislația națională a prevederilor Directivei 2014/104/UE, prin instituirea unui cadru juridic aplicabil acțiunilor în despăgubire pentru prejudiciile generate de încălcarea normelor de concurență. În acest sens, proiectul stabilește norme de drept material și procedural menite să garanteze exercitarea efectivă a dreptului la repararea integrală a prejudiciului cauzat	Se acceptă

		persoanelor fizice sau juridice afectate de practici anticoncurențiale, inclusiv consumatorilor, întreprinderilor, asocierilor de întreprinderi sau autorităților publice, indiferent de existența unei relații contractuale directe cu întreprinderea care a săvârșit încălcarea și independent de existența unei constatări prealabile a încălcării de către o autoritate de concurență.	
	2.	II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Capitolului 8 „Politica în domeniul concurenței”. Astfel, din perspectiva proiectului examinat, la nivelul legislației europene, prezintă relevanță directă dispozițiile Directivei 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene. a) Analiza transpunerii dispozițiilor Directivei (UE) 2014/104 În ceea ce privește transpunerea Directivei (UE) 2014/104, apreciem că proiectul național asigură transpunerea parțială a prevederilor actului UE, având în vedere constatările expuse infra. Proiectul național nu include anumite dispoziții ale Directivei (UE) 2014/104 care, prin natura și efectele juridice ale acestora, urmează să devină aplicabile ulterior aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea urmând a fi preluate în cadrul normativ național corespunzător, după cum urmează: – Art. 9 (3) din Directivă, potrivit căruia dispozițiile referitoare la efectul deciziilor definitive ale autorităților de concurență nu aduc atingere drepturilor și obligațiilor instanțelor judecătorești prevăzute la art. 267 din TFUE.	Se acceptă Se acceptă Se acceptă Se completează art. 9 cu un nou alin. (4) ce va prelua un conținut alin. (3) al art. 9 din Directiva 2014/104/UE care se va aplica de la data intrării în

		– Art. 15 (3) din Directivă, care stabilește că dispozițiile referitoare la acțiunile în despăgubire introduse de reclamanți situați la niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare nu aduc atingere prevederilor art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. Subsecvent, urmează a fi evaluată suplimentar posibilitatea includerii în proiectul național a unor prevederi aferente art. 22 din Directivă, în vederea asigurării unei reflectări corespunzătoare a normelor privind aplicarea în timp a dispozițiilor de transpunere, or acest articol instituie reguli specifice privind delimitarea efectelor în timp ale dispozițiilor de drept material și procedural, consacrand, în particular, principiul neretroactivității normelor de drept material, precum și regimul aplicabil în timp dispozițiilor cu caracter procedural. Totodată, în vederea asigurării unei legislații naționale coerente, compatibile și funcționale atât în etapa actuală, cât și ulterior dobândirii de către Republica Moldova a statutului de stat membru al Uniunii	vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Se acceptă Art. 15 a fost completat cu alin.(2). Se acceptă Art. 1 din proiect a fost completat cu un nou alin. (6). Se acceptă parțial Trimiterile la art. 101 și 102
--	--	---	--

	Europene, proiectul de lege urmează a fi ajustat după cum urmează: – Referitor la regulile de concurență prevăzute la art. 101 și 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), se constată că acestea sunt transpuse în dreptul național prin art. 5 și 11 din Legea concurenței nr. 183/2012. În acest sens, proiectul de lege utilizează trimiteri la prevederile corespunzătoare din legislația națională pentru identificarea faptelor ce constituie încălcări ale regulilor de concurență, în concordanță cu obiectivul și domeniul de aplicare al Directivei (UE) 2014/104, totodată, utilizând și trimiteri directe la prevederile TFUE. Astfel, în ceea ce privește referințele directe la prevederile TFUE, utilizate la art. 2 lit. k) și l) pentru definirea noțiunilor de „încălcare a legislației în materie de concurență” și „legislație națională în materie de concurență”, precum și în contextul dreptului la acțiune în despăgubiri prevăzut la art. 3 alin. (1) din proiectul de lege, menționăm că acestea urmează a fi excluse, potrivit mecanismului național de armonizare, cu menținerea referinței exclusive la legislația în materie de concurență. Totodată, în vederea asigurării aplicabilității dispozițiilor respective ulterior aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, acestea pot fi completate printr-un mecanism de dublă referință, care să reflecte atât cadrul normativ național în materie de concurență, cât și dispozițiile relevante ale art. 101 și 102 din TFUE, cu aplicabilitate de la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. În același sens, referințele la art. 101 și 102 din TFUE prevăzute la art. 16 alin. (5) din proiect urmează a fi excluse, fiind menținută doar referința la Ghidul privind cuantificarea prejudiciului în acțiunile în despăgubire, iar tabelul de concordanță va include informațiile adiacente acestui Ghid.	TFUE vor fi menținute, cu precizarea expresă că acestea devin aplicabile începând cu data intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, temeiul juridic aplicabil acțiunilor în despăgubire îl constituie dispozițiile art. 5 și art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012, care corespund, în materia concurenței, regulilor prevăzute la art. 101 și 102 TFUE. În acest sens, pentru asigurarea unei delimitări clare între cadrul normativ aplicabil anterior aderării și cel aplicabil ulterior acesteia, art. 3 alin. (1) a fost divizat în două alineate, primul referindu-se la încălcările art. 5 și 11 din Legea concurenței, iar al doilea la încălcările art. 101 și 102 TFUE, cu aplicabilitate de la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Referințele directe la prevederile TFUE, utilizate la art. 2 lit. k) și l) sunt necesare pentru asigurarea unei corespondențe cu noțiunile utilizate în Directiva (UE) 2014/104 și pentru delimitarea cadrului normativ național
--	--	--

			de cel al Uniunii Europene. Totodată, aplicarea art. 101 și 102 din TFUE este expres delimitată în timp prin art. 2 lit. k), care prevede aplicarea acestora ulterior datei intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. În ceea ce privește art. 2 lit. l), referința la art. 101 și 102 din TFUE este utilizată pentru determinarea corespondenței dintre legislația națională în materie de concurență și normele de concurență ale Uniunii Europene, prin raportare la dispozițiile care urmăresc predominant același obiectiv ca art. 101 și 102 din TFUE. Referințele la art. 101 și 102 din TFUE prevăzute la art. 16 alin. (5) nu urmează a fi excluse, întrucât acestea fac parte din denumirea oficială a Ghidului privind cuantificarea prejudiciului în acțiunile în despăgubire întemeiate pe încălcarea articolelor 101 sau 102 din TFUE sau a articolelor 5 sau 11 din Legea concurenței nr. 183/2012. Eliminarea acestor referințe ar conduce la indicarea incompletă a denumirii actului la care norma face trimitere și ar putea crea incertitudine cu privire la documentul avut în vedere.
--	--	--	---

		– În ceea ce privește noțiunea de „autoritate de concurență”, definită la art. 2 lit. b), se observă că aceasta include atât autoritatea națională de concurență - Consiliul Concurenței, cât și ulterior aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Comisia Europeană sau orice altă autoritate națională de concurență desemnată de un stat membru al Uniunii Europene. În vederea asigurării aplicabilității normei atât înainte, cât și după aderare, se consideră necesară instituirea unei reglementări diferențiate, astfel încât, până la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare, noțiunea să desemneze exclusiv Consiliul Concurenței, iar ulterior să includă Comisia Europeană, Consiliul Concurenței sau orice altă autoritate națională de concurență desemnată de un stat membru al Uniunii Europene în conformitate cu art. 35 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat, ori toate, după caz. – La art. 2 lit. q), sintagma „tranzacție de împăcare” urmează a fi substituită cu sintagma „tranzacție consensuală”, în vederea asigurării consecvenței terminologice cu Directiva (UE) 2014/104 și cu celelalte dispoziții ale proiectului. Totodată, se va revedea terminologia utilizată la art. 17 alin. (2)-(5), unde sintagma „soluționarea alternativă a litigiului” urmează a fi substituită cu sintagma „soluționarea consensuală a litigiului”, pentru asigurarea consecvenței cu noțiunea definită la art. 2 lit. o) din proiect și cu terminologia art. 19 din Directivă. – La art. 9, utilizarea sintagmei „decizie definitivă” urmează a fi	Nu se acceptă Textul art. 2 lit. b) stabilește conținutul noțiunii de <i>autoritate de concurență</i> și delimitează deja în mod expres aplicarea noțiunii de „autoritate de concurență” în funcție de momentul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Astfel, până la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare, noțiunea vizează Consiliul Concurenței, în calitate de autoritate națională de concurență, iar ulterior acestei date include, după caz, Comisia Europeană și orice altă autoritate națională de concurență dintr-un stat membru al Uniunii Europene. Prin urmare, cerința privind instituirea unui regim diferențiat anterior și ulterior aderării este deja asigurată prin textul proiectului, nefiind necesară modificarea acestuia. Se acceptă parțial Sintagma <i>tranzacție de împăcare</i> prevăzută la art. 2 lit. q) se menține, întrucât aceasta corespunde terminologiei consacrate în legislația națională – Codul administrativ nr. 116/2018, și asigură coerența terminologică cu cadrul normativ
--	--	---	--

		corelată cu noțiunea definită la art. 2 lit. i) din proiect - „decizie irevocabilă de constatare a unei încălcări”. Potrivit art. 9 (1), coroborat cu art. 2 pct. 11 și 12 din Directivă, efectul probatoriu absolut se atașează exclusiv deciziilor de constatare a încălcării care nu mai pot fi contestate prin mijloace legale, astfel încât norma urmează a fi ajustată pentru a exclude riscul atribuirii acestui efect unor decizii susceptibile încă de control judiciar. – La art. 10 alin. (1) din proiect, formularea „poate fi formulată în termen de 5 ani de la data încetării încălcării, dar nu mai înainte ca reclamantul să fi cunoscut” urmează a fi reformulată, întrucât poate fi interpretată drept o condiție de exercitare a acțiunii, iar nu ca regulă privind momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție. Potrivit art. 10 (2) din Directivă, termenul de prescripție nu începe să curgă înainte de încetarea încălcării legislației în materie de concurență și înainte ca reclamantul să cunoască sau să fi trebuit, în mod rezonabil, să cunoască comportamentul, faptul că acesta i-a cauzat un prejudiciu și identitatea autorului încălcării. – La art. 19 din proiect, sintagma „la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană” urmează a fi substituită cu sintagma „la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană”, pentru a reflecta momentul producerii efectelor juridice ale aderării. – Se va asigura, de asemenea, remedierea erorii de numerotare identificate la art. 10 din proiectul de lege, în vederea asigurării coerenței structurale și a respectării exigențelor de tehnică legislativă. b) Prevederi ale actului UE non-aplicabile Dispozițiile art. 16, art. 20 - 23 și art. 24 nu constituie obiect al transpunerii, întrucât acestea stabilesc atribuții specifice Comisiei Europene, dar și norme tranzitorii și finale ale actului legislativ european, care nu sunt supuse transpunerii.	existent. Utilizarea unei terminologii diferite exclusiv în scopul preluării terminologiei Directivei (UE) 2014/104 nu este necesară, în condițiile în care noțiunea are corespondent juridic consacrat în dreptul național. În ceea ce privește art. 17 alin. (2)–(5), modificările au fost operate. Se acceptă La art. 10 alin. (1) textul a fost reformulat în vederea delimitării clare a momentului de la care începe să curgă termenul de prescripție, în conformitate cu art. 10 din Directiva 2014/104/UE. Se acceptă Modificările propuse au fost operate. Se acceptă Eroarea de numerotare a fost corectată. Se acceptă
	3.	III. Respectarea mecanismului de armonizare a) Observații privind clauza de armonizare	Se acceptă

	Reieșind din constatările expertizei de compatibilitate referitoare la transpunerea Directivei (UE) 2014/104, clauza de armonizare pentru proiectul național, se va menține în redacția expusă în contextul în care proiectul va fi ajustat și completat corespunzător. Totodată, aceasta va fi completată cu numărul CELEX al actului UE. b) Obiecții privind tabelul de concordanță Tabelul de concordanță aferent Directivei (UE) 2014/104 urmează a fi revizuit sub următoarele aspecte: – Compartimentul 6, prin excluderea referințelor la prevederile preambulului actului Uniunii Europene; – Compartimentul 7, pentru noțiunea de „instanță națională” prevăzută la art. 2 pct. 9 din Directivă, urmează a fi inclusă informația relevantă din art. 4 alin. (1) din proiect, prin care este stabilită competența Curții de Apel Centru de a soluționa cererile privind repararea prejudiciului cauzat de întreprinderi ca urmare a încălcării legislației în materie de concurență. În mod corespunzător, urmează a fi revizuit și gradul de compatibilitate indicat în compartimentul 8. Totodată, pentru noțiunile de „cartel”, „program de clemență”, „declarație de clemență” și „propunere de încheiere a unei tranzacții”, prevăzute la art. 2 pct. 14-16 și pct. 18 din Directivă, urmează a fi inclusă prevederea art. 2 alin. (2) din proiect, iar compartimentul 9 va reflecta redacția corespunzătoare a definițiilor respective.	
4.	IV. Concluzii Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, se va asigura revizuirea proiectului, a clauzei de armonizare și a tabelului de concordanță prin prisma obiecțiilor și propunerilor enunțate în prezenta Declarație de compatibilitate. Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM-UE și Cadrului de	Se acceptă

		negociere cu Uniunea Europeană.	
--	--	---------------------------------	--